

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ
MÜZİK BÖLÜMLERİ
ÖĞRENCİ ÖZEL YETENEK GİRİŞ SINAVLARININ
MÜZİKSEL İŞİTME-ALGILAMA BOYUTUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
UFUK YAĞCI

ANKARA-2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ
MÜZİK BÖLÜMLERİ
ÖĞRENCİ ÖZEL YETENEK GİRİŞ SINAVLARININ
MÜZİKSEL İŞİTME-ALGILAMA BOYUTUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Ufuk YAĞCI

Danışman
Prof. Ülkü ÖZGÜR

ANKARA-2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Ufuk YAĞCI'ya ait “ Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının Müziksel İşitme-Algılama Boyutunun Değerlendirilmesi ” adlı çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof. Ülkü ÖZGÜR

.....

Üye : Prof. Selmin TUFAN

.....

Üye : Doç. Sadık ÖZÇELİK

.....

Üye : Yard. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN

.....

Üye : Yard. Doç. Dr. Özlem ÖMÜR

.....

ÖNSÖZ

Araştırmamın tüm aşamalarında her zaman yanımda olan ve beni her adımda destekleyip, yönlendiren tez danışmanım değerli hocam Prof. Ülkü ÖZGÜR’e, tez izleme kurulunda yer alan ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocalarım Prof. Selmin TUFAN ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN’e; her zaman yanımda olan ve beni destekleyen başta eşim Dilay YAĞCI olmak üzere tüm aileme sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Ayrıca araştırmamda verilerin elde edilmesi sürecinde bana yardımcı olan Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Isparta, İstanbul, İzmir ve Ş.Urfa Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi idarecileri ile müzik bölüm şefleri ve öğretmenlerine; araştırmama görüş ve önerileri ile katkıda bulunan çalışma arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ufuk YAĞCI

ÖZET

TÜRKİYE’DEKİ ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMLERİ ÖĞRENCİ ÖZEL YETENEK GİRİŞ SINAVLARININ MÜZİKSEL İŞİTME-ALGILAMA BOYUTUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yağcı, Ufuk

Doktora, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Ülkü ÖZGÜR

Şubat – 2009

Araştırmada, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri (AGSL MB) öğrenci özel yetenek giriş sınavlarındaki müziksel işitme-algılama testi ile ilgili sorular incelenmiştir. Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki AGSL MB’ler ve AGSL MB öğrenci özel yetenek giriş sınavlarıyla bölüme alınan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Isparta, İstanbul, İzmir ve Ş.Urfa’da bulunan AGSL MB’nin 2006–2007 öğretim yılı öğrenci özel yetenek giriş sınavları ve bu sınavlarla bölüme alınan 1.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Bu araştırma betimsel bir araştırmadır. Verilerle ilgili olarak tek ses, aralık, akor, ritim kalıpları ve sınavın boyutları ile ilgili analizlerde frekans ve yüzde, ezgi soruları ile ilgili analizlerde genel dağılımlar (ortalama, ortanca, standart sapma), AGSL bazında puanlara ilişkin öncesi-sonrası karşılaştırmalarda ise bağımlı gruplarda t-testi (Paired Samples T-Test) kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, müziksel işitme-algılama testinde yer alan tek ses, aralık, akor, ritim ve ezgi sorularının sayı ve puanlamalarında okullar arasında farklılıkların olduğu saptanmıştır. Soruların, adayların almış oldukları eğitim durumları göz önüne alınarak hazırlanması önerilmektedir. Ayrıca bu çalışma adayların müziksel yeteneklerini daha iyi değerlendirmek için gelecekte daha fazla inceleme yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur.

ABSTRACT

THE EVALUATION of CATEGORY of MUSICAL AUDITION- PERCEPTION in THE SPECIAL ABILITY ENTRANCE EXAMINATIONS for THE STUDENTS of MUSIC DEPARTMENTS of ANATOLIAN FINE ARTS HIGH SCHOOLS in TURKEY

YAĞCI, Ufuk

Ph.D, Fine Arts Education Department, Music Teacher Training Section

Consultant: Prof. Ülkü ÖZGÜR

FEBRUARY – 2009

In this study the questions about musical audition-perception used in the student special ability entrance examinations of Music Departments of Anatolian Fine Arts High Schools (MD AFAHS) were analyzed. The subjects of the study were the students who take special ability entrance examinations of MD AFAHS and the students who passed the examination and were regarded as qualified. The subjects consisted of the students who passed the examination in 2006-2007 academic terms at AFAHS in Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Isparta, Istanbul, Izmir and Şanlıurfa.

This research is a descriptive one. In terms of the data analysis of the study, frequency and percentage values were used at one voice hearing, intervals, chords, rhythmic patterns and categories of the examination, general range (mean, median, standard deviation) were used in the analyses of melody questions and paired samples t-test was used to compare pre-test and post-test results.

The results of the study show that there is a difference in the number of questions asked and grades. There are also differences in the evaluation of one voice hearing, intervals, chords, rhythmic patterns among MD AFAHS. It is suggested that the questions be prepared considering the candidates' educational backgrounds. This study also indicates that there is a need for future research studies in order to achieve more efficient assessment of candidates' musical aptitude.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	10
1.1.1. Alt Problemler	10
1.2. Amaç.....	11
1.3. Önem.....	11
1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar	11
1.5. Sayıtlar	12
1.6. Tanımlar	12
BÖLÜM II.....	14
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	14
BÖLÜM III	24
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	24
3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	24
3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	28
BÖLÜM IV	31
YÖNTEM.....	31
4.1. Araştırma Modeli	31
4.2. Evren.....	31
4.3. Örneklem.....	31

4.4. Verilerin Toplanması	32
4.5. Verilerin İşlenmesi, Çözümlemesi ve Yorumlanması	32
BÖLÜM V	34
BULGULAR ve YORUMLAR.....	34
5.1. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Tek Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	34
5.2. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Aralıklara İlişkin Bulgular ve Yorumlar	36
5.3. Müziksel İşitme Algılama Testi'nde Yer Alan Akorlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar	39
5.4. Müziksel İşitme Algılama Testi'nde Yer Alan Ezgilere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	42
5.5. Müziksel İşitme Algılama Testi'nde Yer Alan Ritimlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	44
5.6. Müziksel İşitme Algılama Testi'nde Yer Alan Boyutlara Verilen Puanlamalara ve Soru Sayılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	55
5.7. Müziksel İşitme Algılama Testi'nden Alınan Puanlar ile 1.Dönem Müziksel İşitme – Okuma – Yazma Dersi Başarı Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	60
BÖLÜM VI	63
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
6.1. Sonuçlar	63
6.2. Öneriler	66
KAYNAKÇA	67
EKLER.....	74

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 5.1.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Tek Ses Analizi.....	35
Tablo 5.1.2. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Tek Ses Analizi	35
Tablo 5.2.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Aralık Analizi	37
Tablo 5.2.2. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Aralık Analizi.....	38
Tablo 5.3.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların 3 Sesli Akor Analizi.....	39
Tablo 5.3.2. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların 3 Sesli Akor Analizi	40
Tablo 5.3.3. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların 4 Sesli Akor Analizi	42
Tablo 5.4.1 Ezgilerin Özelliklerine İlişkin Analizler.....	43
Tablo 5.5.1. 2/4'lük Ölçü İle Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları	45
Tablo 5.5.2. 4/4'lük Ölçü İle Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları	50
Tablo 5.5.3. 5/8 (2+3)'lük Ölçü İle Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları ...	53
Tablo 5.5.4. 5/8 (3+2)'lük Ölçü İle Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları ...	54
Tablo 5.6.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarına Verdiği Puanlamaların Analizi	55
Tablo 5.6.2. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarındaki Soru Sayılarının Analizi.....	56
Tablo 5.6.3. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarına Verdiği Puanlamaların Analizi	57
Tablo 5.6.4. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarındaki Soru Sayılarının Analizi.....	59
Tablo 5.7.1. Test Puanları ve MİÖY Dersi Not Karşılaştırması Analizi	61

BÖLÜM I

GİRİŞ

İlkel topluluktan uygar topluma geçişte insanlık tarihi, antropolojik çalışmalara göre, yaklaşık 2-3 milyon yıllık bir süreci kapsar. Bu sürecin en uzun bölümünü “ilkel topluluk dönemi”, sonraki beş bin yıllık bölümünü “ilkel topluluktan uygar topluma geçiş dönemi” ve son olarak yine yaklaşık beş bin yıllık bir geçmişi olan bölümünü de “uygar toplum dönemi” oluşturur. “En kaba çizgileriyle insanlık, geçiminin temelinin toplayıcılığa ve avcılığa, tarıma, sanayiye dayandığı üç dönemden, üç toplum biçiminden geçmiştir. Her toplum biçiminin dayandığı bir ‘geçim biçimi’, geliştirdiği kendine özgü bir ‘yaşam biçimi’ ve bu yaşam biçimiyle uyumlu bir ‘düşün biçimi’ olmuştur” (Şenel, 1995, s.16). İnsanlık, üretim öncesi ilkel topluluk döneminde doğaya göre hareket etmekte, gelişim (olaylar, olgular, oluşumlar) çoğunlukla doğal koşullar tarafından belirlenmektedir. Üretimin başlaması ve üretim araçlarının gelişmesiyle toplumsal evrim başlamış, düşüncenin etkisi gittikçe kendini göstermiş ve böylece insanın yalnızca doğanın değil, kendinin ve içinde bulunduğu toplumun da gelişimine yön verebildiği bir sürece girilmiştir.

İnsanlığın gelişim süreciyle birlikte, sanatın (müziğin) ortaya çıkışı da bu gelişmelere paralel birtakım teorilerle açıklanmaya çalışılmıştır. Müziğin kökenini açıklamaya yönelik bu teorilerin bir bölümü din ve mitolojiye (tanrılar, hükümdarlar, kahramanlar vb.), bir bölümü insanların ortak yaşama durumlarına (birlikte çalışma, konuşma, sesle yansılama, haykırma vb.), diğer bir bölümü de onun yaşamıyla ilgili birtakım uygulamalarına (dans, savaş, kutsama, tapınma vb.) dayanmaktadır. Müziğin kökenini dinsel ve mitolojik bilgilerle açıklamaya çalışanlar; müziğin ilk insan Âdem’le birlikte ortaya çıktığını, Âdem’in torunlarından biri tarafından bulunduğunu, tanrılar, hükümdarlar ya da kahramanlar ve yiğitler tarafından

bulunduğunu savunmuşlardır. Müziğin kökenini insanların bazı ortak yaşama durumlarına göre açıklamaya çalışanlar ise; müziğin konuşmanın yoğunlaşmasından, duyguların sesle anlatılmasından, sesle yansılama, doğanın seslerle taklit edilmesinden, birlikte çalışırken uyulan ortak ritmin seslerle belirtilmesinden, birbirlerine seslenmelerden, içgüdüsel bağırılardan ya da haykırmalardan ortaya çıktığını savunmuşlardır. Müziğin kökenini insanın yaşamıyla ilgili birtakım uygulamalarına göre açıklamaya çalışanlar da; müziğin büyüünün, tapınmanın, ululamanın ya da kutsamanın, egemen olmanın, sağaltmanın, avlamanın veya savaşmanın ya da oynamanın veya dans etmenin bir ögesi olarak ortaya çıktığını savunmuşlardır. Thomson’a göre;

Dilbilgisi ile müziksel biçimin ilkeleri ortak bir temele dayanır. Bütün dillerde...‘yansılama ikilemeleri’ denilebilecek bir sözcük türü vardır... Bunlar... iş türkülerinin vazgeçilmez bir özelliğidir. İş türkülerini kürek çekmek, yük kaldırmak, ağ toplamak, yün eğirmek gibi ortaklaşa ya da bireysel kol emeği çalışmalarına yön verir ve eşlik ederler. İki bölümden oluşur iş türküsü: Türkü içinde yinelenen dizeler, yani nakarat ve düşünüp hazırlanmadan, doğaçtan söyleniveren dizeler. Nakarat ya da heyamola, insanın çalışma sırasındaki zorlanma anlarında çıkardığı ve hiç değiştirmeden yinelediği anlaşılabilir bir çığlıktır. Gerçekte heyamola, gövdenin öteki organlarının devinimlerine eşlik eden ses organlarının bir tepkesinden başka bir şey değildir... Heyamola nasıl yapılan işin kendisinden doğmuşsa, türkü de heyamoladan doğmuştur (Thomson, 1991, s.43).

Müziğin kökenini açıklamaya yönelik bu görüşler incelendiğinde onların birer kuram olduğu ya da kuramsal nitelikler taşıdığı söylenebilir. “Kuramlar, esas olarak ‘neden-sonuç’, ‘nasıl-sonuç’, ‘niçin-sonuç’ ilişkileri üzerine kurulan birer ‘denencel öğeler ve ilişkiler bütünü’dür. Müziğin kökenini, kaynağını, doğuşunu ve oluşumunu açıklamaya belli açılardan ışık tutabilen, yardımcı olabilen başka kuramlar da vardır. Bunların başında hiç kuşkusuz ‘sanat kuramları’ gelir. Çünkü sanat kuramları, genellikle sanatın tüm ya da başlıca kol ve dalları için geçerli olmak üzere oluşturulan ya da oluşturulmaya çalışılan, tanımlayıcı-betimleyici ve açıklayıcı, sistemli genellemeler bütünüdür” (Uçan, 2005, s.51). San’a göre “En geniş anlamıyla estetiğin baş konusu ve gereği olan sanat kuramları, daha dar anlamıyla, sanatsal düşünmenin ve tasarlanmanın, kullanım sanatlarına dek tüm sanatsal yaratıların doğuşunun, bunların tüketiminin ve algılanıp izlenmesinin

bağlandığı düzenlilikler kuramıdır. Sanatın varlığıyla, doğuşundan, nitelik, özellik ve sınırları ile çeşitli türlerinin biçimlendiriliş, meydana getiriliş biçim ve biçemlerine dek her yönüyle ilgilenen kuramdır” (San, 2003, s.23). Bu tanımlardan yola çıkarak, sanat kuramlarının, genel anlamda sanatın varlığını, sanatsal yaratıların doğuşunu, bunların tüketimini ve algılanıp izlenmesinin bağlandığı düzenlilikleri tanımlamaya, betimlemeye ve açıklamaya çalıştığını söyleyebiliriz.

Müzik sanatı, binyıllar boyunca düşünürlerin, yazarların, bilim adamlarının, bestecilerin ve eğitimcilerin tanımlamaya-açıklamaya çalıştığı bir sanat dalıdır. Schelling’e göre müzik, tüm sanat dünyasının en üst noktasında yer alır.

Sonsuz olanla sonlu olanın özdeş olduğu her bireşim, bireşimin sonlu veya sonsuz tabanında olmasına göre, sanat yapıtının real veya ideal olmasını belirler. Bireşim sonlu tabanda meydana gelmişse, ortaya çıkan real sanat yapıtıdır ve tersi. Sanat dünyasının real yanında, Schelling’e göre, ilk karşımıza çıkan, yani en real olan sanat müziktir. Varlığın meydana gelişini, onun boyutlarının meydana gelişini olarak gören Schelling, buna uygun olarak, sanat dünyasında da yalnız ses boyutu olarak ve uzam olmaksızın yalnız zamanda meydana gelen olarak müziği ilk real sanat olarak kavrar. Müzik, en real, en ilk sanat olmakla o, tüm sanat dünyasının temelinde bulunur. O, adeta diğer sanatları üzerinde taşır. Bu nedenle diğer sanatlar, daima müzikle karşılaştırılarak ele alınır (Soykan, 1995, s.21).

Sanatın neredeyse insanlıkla yaşıt olduğunu söyleyen Fischer de, müzikte biçim ve öz konusu üzerinde durmuştur. Fischer, “Sanatların en soyutu ve biçimseli olan müzikte biçim ve öz sorunu, birçok güçlükler çıkarır karşımıza. Müziğin özü o kadar çeşitli yollarla duyurulabilir, özle biçim arasındaki çizgi öylesine belirsizdir ki, toplumbilimsel yoruma karşı direniş en çok bu alanda kendini gösterir... Müziğin sayısız ve çeşitli ses düzenlemelerinden meydana geldiğine, yani soyut ve biçimsel bir sanat olduğuna, kimsenin bir diyeceği olamaz. Ama bundan da öte bir şey değil midir müzik? Nesnel olmadığı için özden de yoksun mudur?” (Fischer, 1990, s.165) gibi sorularla müziğin özünü açıklamaya çalışır.

Müzikte ‘ses’ olgusunu anlatmaya çalışan Schelling, ses deyince şunu anlıyor:

Ses, maddi bir şeydir, ama herhangi bir madde değildir. Maddenin temel özelliği, zamanda ve uzamda olmaktır. Oya ses, tıpkı ışık gibi belli bir uzama sahip değildir, belli bir uzamın içini doldurmaz, bir uzamda raptedilmez. Ses, bu iki boyuttan yalnız birincisine, yani ‘zaman’ boyutuna sahiptir. Öyleyse her şeyden önce ses olan müzik, sanat olarak kökence birinci boyuta tabidir. Zaman ise bir ard-arda-oluş (sukzession) biçimine sahiptir. Bu nedenle müziğin zorunlu biçimi ard-arda-oluştur. Schelling, hem zamanın hem müziğin (sesin) sahip olduğu bu ard arda oluş biçimini, sonsuz olanın sonlu olana imgeleminin biçimi olarak anlar. Bu şu demektir: sonsuz, sonlu olanda imgelelenmiştir o real bir şey olarak ortaya konulmuştur, ama bu ortaya konulan şeyde, real bir şeyde olması gereken ikinci boyut olan uzam eksiktir. Dolayısıyla o, bir yandan sonlu (real) bir şey olmakla, öte yandan da hala bir bakımdan sonsuz olana sahiptir; yani o, sonsuz’un sonlu’da imgelemidir...O halde müzik, sonsuz-sonlu birliğin sonlu olanda meydana geldiği bir sanattır (Soykan, 1995, s.126).

Müziği açıklama çabalarının yanı sıra birçok tanımı da yapılmaya çalışılmıştır. Bu tanımların her biri müziğin, bir veya birkaç boyutuyla ele alınıp yapılmaya çalışıldığından, tam-bütüncül bir tanım olmaktan uzaktırlar. Sanat olarak müziğin belirli ortak-temel noktalarının tümü göz önünde bulundurularak şöyle bir tanım yapılabilir: “Sanat olarak müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gereçlerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışıyla birleştirilip düzenlenmiş uyuşumlu/uylaşımli seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütündür...En genel, yalın ve özlü anlatımıyla sanat olarak müzik, sesleri, erekli olarak estetik bir yapıda birleştirme/bireştirme sürecidir. Bağdama (besteleme) ve seslendirme/yorumlama bu sürecin iki ana halkasıdır. Doğaçlama bu iki ana halkanın bir kesişimidir, dinleme ise tümüyle ilişkilidir, tümüne yöneliktir, tümünü kapsar” (Uçan, 2005, s.15).

Güzel sanatların tüm alanlarını kapsayan sanat eğitimi, en genel anlamda bireye estetik kişilik kazandırmayı amaçlayan bir eğitim alanıdır. Bu eğitim sürecinde insan, algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme gibi temel sanatsal davranışları estetik ilkeler doğrultusunda edinir.

Birey, sanat eğitimi etkinlikleri yoluyla; her türlü yetenek ve gereksinimlerini ortaya çıkarma şansına sahip olur. Bu yolla kendi yetilerinin farkına varır, böylece ileride meslek seçiminde sağlıklı tercihlerde bulunur. Duygularını, görüşlerini malzemeye aktarırken yeni deneyimlere girer. Bu yaşantı zenginliği, nesneler arası ilişkileri kurmada ona kolaylıklar sağlar, böylece

senteze ulaşmayı başarabilir ve yeni anlatım yolları arayışına girer. Doğaya ve çevresinde gelişen ve değişen olaylara farklı bir gözle bakmayı davranışa dönüştürür. Kişiliğini geliştirme fırsatını bulur. Duyan, düşünen, yaratan, kendisi ve çevresi ile diyaloga giren bir yapı oluşturur. Soyut kavramları algılaması kolaylaşır. Karşılaştığı problemleri daha rahat çözümler. Zihinsel yetileriyle birlikte duygu yanını da geliştirir. İçinde bulunduğu çevreyi algılayarak bu çevreyi daha iyi ve daha güzele doğru geliştirme isteği duyar. Grupla çalışma ve birlikte iş bitirme alışkanlığı edinir. Grubun başarısı için sorumluluk üstlenir. Araştırma, bulma, sına ve yeniden kurma gibi yaratıcı süreçte yer alan yetilerini geliştirir. Özgüven duygusunun gelişmesine olanak bulur. Görülüyor ki, sanat eğitimi, birey için, içinde yaşadığı dünyayı kavramada, karşılaştığı problemleri çözmede, gördüğü, hissettiği şeylere karşı reaksiyon göstermede son derece önemli bir rol üstlenir ve sanat eğitimi bir bütünlük içerisinde düşünüldüğünde birey ve toplum için can damarı durumundadır. Çünkü genel eğitimin hem bilişsel, hem duyuşsal, hem de psiko-motor alandaki hedeflerine hizmet verir. Böylece bireyin estetik, fiziksel, zekâ, toplumsal gelişimlerine katkıda bulunur ve yaşamın bütünselliği içerisinde sanat yoluyla eğitimini sağlar (Gel, 1994, s.39).

Bireyin, dolayısıyla toplumun yaşantısında böylesine önemli bir yere sahip olan sanat eğitimi, çeşitli eğitim kurumları aracılığıyla farklı amaçlarla, farklı düzeylerde insanlara ulaştırılmaktadır. “...çağdaş toplumda en büyük işletme olan eğitim kurumu, başlıca şu dört amaca yönelik olarak düzenlenmektedir:

- a) Bireylere ulusal, demokratik ve laik değerleri ve toplum yaşamında üstlenecekleri işpaylarını öğretip benimsetmek. Bu bakımdan ilk ve orta öğretim aşaması özel bir önem taşır.
- b) Bireylere bilgi ve beceri kazandırmak, onları meslek sahibi yapmak.
- c) Bireylere ve genellikle toplumsal kurumlara ussal (= rasyonel, akılcı) düşünme tutumu kazandırmak. Böylece yeniliklere açık, hoşgörülü bir düşünce ve davranış yapısını toplumda sağlam biçimde yerleştirmek.
- ç) Bilimi, güzel sanatları ve teknolojiyi geliştirmek.

Eğitim, çağdaş toplumda en üst otorite olarak kabul edilen bilimi üreten, geliştiren ve yayan toplumsal kurumdur. Toplum ve insan yaşamında denge, uyum, güzellik anlayışının oluşup yerleşmesinde temel işlevi olan güzel sanatlar (= estetik) da yine en etkili olarak eğitim kurumlarında oluşup gelişerek yayılma olanağı bulabilir” (Ozankaya, 1996, s.407).

Güzel sanatların içersinde “fonetik” (işitsel) bir sanat dalı olarak adlandırılan müziğin, insanın yaşamında birçok işlevi vardır. Bu işlevleri “bireysel

(fizyo/biyopsişik), toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel” (Uçan, 2005, s.21) olmak üzere beş grupta toplayabiliriz. Müziğin bu işlevleri yoluyla insan, çevresine yönelir, ona duyarlı hale gelir, diğer öğelerle iletişim kurar ve kendine düzenli-dengeli-sağlıklı-mutlu bir yaşam kurar. Temelde müziğin bireysel işlevlerine dayanan bu özelliklerin gerçekleşmesinde, müziğin eğitim boyutu daha da önem kazanır. Amaçları bakımından düşünüldüğünde müzik eğitimi “genel, özengen ve mesleki” (Uçan, 1994, s.26) olmak üzere üç ana grupta toplanabilir. Günümüzde ortaöğretim düzeyinde, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde (AGSL MB) ve konservatuarların lise bölümlerinde verilen mesleki müzik eğitimi; yükseköğretimde ise lisans ve lisansüstü eğitim olmak üzere konservatuarlar ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik öğretmenliği anabilim dallarında verilmektedir. “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde öğrencilere Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirlemiş olduğu ortaöğretim programı uygulanırken, diğer liselerden farklı olarak müzik alanında (müzik kuramları, çalgı ve ses eğitimi) dersler verilmektedir. Bu liseler müzik ile ilgili lisans düzeyinde eğitim veren kurumlara öğrenci yetiştirmeyi hedeflemektedir” (Efe, 2006, s.8).

İlki 1989 yılında, İstanbul Avni Akyol Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi adıyla açılan “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri”, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun Güzel Sanatlar Eğitimi ile ilgili bölümünün yer aldığı ve “Güzel sanatlar alanlarında özel istidat ve kabiliyetleri beliren çocukları küçük yaşlardan itibaren yetiştirmek üzere ilköğretim ve ortaöğretim seviyesinde ayrı okullar açılabilir veya ayrı yetiştirme tedbirleri alınabilir. Özellikleri dolayısıyla bunların kuruluş, işleyiş ve yetiştirme ile ilgili esasları ayrı bir yönetmelikle düzenlenir.” (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>) şeklinde belirlenmiş olan 33. Maddesinden hareketle kurulmuş ortaöğretim kurumlarıdır. “Müzik” ve “Resim” olmak üzere iki ayrı bölümden oluşan AGSL’ler, üniversitelerdeki güzel sanatlar eğitimi veren okulların, adı geçen bu alanlar ile ilgili bölümlerine öğrenci hazırlama-yönlendirme işlevini de üstlenmiş durumdadır. Kuruluş ve amacı yönetmeliklerle belirlenen ve en son 2006 yılında yayımlanan yönetmeliğin ikinci bölümünde yer alan MADDE-5’e göre;

“Anadolu güzel sanatlar liseleri, ilköğretim üzerine 4 yıl öğrenim veren yatılı, gündüzlü ve karma okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlarla ilgili yüksek

öğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır.(Değişiklik: 16.12.2006-26378 RG) ”
(<http://ogm.meb.gov.tr>).

MADDE-6’ya göre;

“Okulun amacı öğrencilerin:

- a) Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmeleri,
- b) Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- c) Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,
- d) Millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamak.” (<http://ogm.meb.gov.tr>) olarak belirtilmiştir.

2007-2008 eğitim-öğretim yılı sonuna gelindiğinde sayıları 54 olan AGSL’lerin sanat eğitimi açısından, ortaöğretimde yapılanması yönüyle önemli bir basamak olduğu görülmektedir. Nasıl öğrencilerin bilim ve teknik alanlarda eğitimine erken yaşlarda başlanıyorsa sanat alanında da aynı yaşlarda başlanması gerekmektedir. Çünkü çağdaş bir eğitim; bilim, sanat ve teknik alanlarının her üçünü de kapsayacak şekilde verilmesini gerektirir. “Bu birikimde söz konusu üç alandan birinin payının yokluğu ya da eksikliği durumunda, bireyin içinde bulunduğu yaşam koşullarına uyum sağlayarak sağlıklı, dengeli ve doyumlu bir yaşam sürdürmesi pek kolay olmaz” (Uçan, 2005, s.171).

Kurulduğu 1989 yılından bu yana, öğrencileri, mesleki müzik eğitime yönlendirme/hazırlama işlevi gören “Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri (AGSL MB), müzik eğitimi alanındaki eksikliklerin giderilmesi yolunda atılmış önemli adımlardan biridir” (Özgür, 1997, s.197). Çağdaş müzik eğitiminin yönlendirilmesi ve geliştirilmesinde etkin bir rol üstlenen bu okullar, mesleki müzik eğitimi alanlarından “...müzik eğitimcisi, müzik bilimcisi, müzik sanatçısı ve müzik teknolojü yetiştirme programlarına hazırlayıcı özellikler taşır” (Öz, 1999, s.7).

AGSL’ler ile ilgili olarak Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü tarafından 1 Aralık 1995 tarihinde “AGSL Müzik Bölümleri Semineri” ve yine aynı bölüm tarafından 28-30 Kasım 1997 tarihinde “AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu” düzenlenmiş, bu seminer ve sempozyumda AGSL MB’lerin son

durumları ve gelecekteki durumlarına ilişkin her türlü konu ele alınmaya çalışılarak katılımcılar tarafından çözüm önerileri ve görüşler sunulmuştur. Ele alınan konular arasında bu okullarda eğitim-öğretim görececek olan öğrencilerin alımı-seçimi konusu da farklı yönleriyle yer almış ve konuyla ilgili çeşitli görüşler bildirilmiştir. AGSL'lere öğrenci alımı, ilgili genelgelerle duyurulmuş, kontenjan, başvuru, öğrenci seçimi ve kayıt-kabul ile ilgili konular, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nce yayınlanan "AGSL Yönetmeliği"nin 3. bölümünde yer almıştır. Bu yönetmeliğe göre;

"Kontenjan;

MADDE 7-

- 1- Okulların resim ve müzik alanlarının her birine bir öğretim yılında alınacak öğrenci sayısı 24'ü geçemez. Bu öğrencilerin sanat derslerinde dersliklere dağılımı, sanat derslerinin özelliği dikkate alınarak okul yönetimince düzenlenir.

Başvuru;

MADDE 8-

- 1- İlköğretim okulunu o yıl bitirenlerden;
 - a) Yurt içindeki okullar ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki okulların 4, 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarına ait girecekleri alanla ilgili derslerin yılsonu notlarının aritmetik ortalaması en az 4,
 - b) Öğrenimlerinin bir kısmını yurt dışında yaparak sınavlara başvurunun yapıldığı öğretim yılı başında 8 inci sınıfa kaydolan öğrencilerden girecekleri alanla ilgili derslerin yalnız 8 inci sınıfa ait yıl sonu notunun en az 4,
 - c) Öğrenimlerini yurt dışında tamamlayarak denkliğini yaptıran öğrencilerin öğrenimlerinin son beş yılına ait girecekleri alanla ilgili derslerin yılsonu notlarının aritmetik ortalamasının en az 4 olduğunu belgelendirenler, yetenek sınavına girmek için tercih ettikleri Anadolu güzel sanatlar lisesi müdürlüklerine başvurabilirler.
- 2- İlköğretim okulu müdürlüklerince gerekli duyuru yapılarak başvuru şartlarını taşıyan öğrencilerden isteyenlere bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1 sayılı not durum çizelgesi düzenlenerek verilir.

- 3- Aday öğrenciler, mezun oldukları ilköğretim okulu müdürlüklerinden alacakları not durum çizelgesi ile Anadolu güzel sanatlar lisesini tercih ederek, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 sayılı form dilekçe ile başvuruda bulunabilirler.
- 4- Anadolu güzel sanatlar liseleri müdürlüklerince, başvuran adayların listeleri hazırlanır ve adaylara bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-3 sayılı yetenek sınavı giriş belgesi düzenlenir.
- 5- Başvurular, öğrenci seçimi ve kayıt-kabulle ilgili iş ve işlemler, Bakanlıkça belirlenen takvime göre yürütülür.
- 6- Ülkemizde öğrenim görme şartlarını taşıyan yabancı uyruklu öğrenciler hakkında da diğer öğrenciler gibi işlem yapılır. (Değişiklik 16/12/2006-26378 RG)

Öğrenci Seçimi ve Kayıt Kabul;

MADDE 9-

- 1- Öğrenci seçimi ve kayıt kabuller aşağıdaki açıklamalara göre yapılır.
 - a) Yetenek sınavı, okul müdürünün başkanlığında ilgili alan şefi ile alan dersleri öğretmenlerinden en az üç üyeden oluşan komisyonca yazılı, sözlü ve uygulamalı olarak veya bunlardan biri ya da bir kaç ile yapılır.
 - b) Sınavlar; müzik ve resim alanlarında, alanın özelliğine uygun olarak komisyonca belirlenen ve okul müdürünce onaylanan esas ve ölçütlere göre 100 puan üzerinden değerlendirilir.
 - c) Değerlendirme sonunda en yüksek puandan başlamak üzere adayların sıralaması yapılarak kontenjan kadar asıl ve yedek listeler hazırlanır ve okulda ilan edilir.
 - d) Sınavı kazanan adayların, süresi içinde kayıtları yapılır. Kontenjanın dolmaması durumunda ders yılının ilk haftasının son iş günü çalışma saati bitimine kadar sıralamaya göre yedek listeden kayıtlara devam edilir.
 - e) Başvurular, öğrenci seçimi ve kayıt kabulle ilgili iş ve işlemler Bakanlıkça belirlenen takvime göre yürütülür.” (<http://ogm.meb.gov.tr/>) şeklinde düzenlenmiştir.

Günümüzde özel yetenek sınavları, ilgili kurumlarca oluşturulan jüriler tarafından hazırlanan testler ve performanslar yoluyla yapılmaktadır. Müzik alanıyla ilgili müzik yetenek sınavları çoğunlukla müziksel işitme-algılama testlerinden oluşmaktadır. AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları'nda ise müziksel işitme-algılama, müziksel söyleme ve müziksel çalma ile ilgili test ve performanslar yer almaktadır.

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları'nda puanlamaya bakıldığında "...sınavın ağırlığı, müziksel işitme ve yineleme becerisi/ müziksel bellek alanına verilmiştir" (Köse, 2007, s.36). Sınavların bu bölümünde adaylardan, çalınan sesleri, akorları, ezgileri ve ritimleri yinelemeleri istenerek onların müziksel işitme-algılama ve yineleme beceri düzeyleri ölçülmeye, bu ölçümler sonucunda da müziksel yeteneklerinin düzeyi belirlenmeye çalışılmaktadır.

Bu araştırmanın içeriğini, AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının önemli bir boyutu olan müziksel işitme-algılama boyutuna ilişkin sorular oluşturmaktadır.

1.1. PROBLEM CÜMLESİ

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama boyutuna ilişkin soruların özellikleri nelerdir?

1.1.1. Alt Problemler

- 1- Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde sorulan tek seslerin sayısal durumları ve ses sınırları nasıldır?
- 2- Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde hangi aralıklar sorulmaktadır?
- 3- Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde hangi akorlar sorulmaktadır?
- 4- Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde sorulan ezgilerin özellikleri nelerdir?
- 5- Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde hangi ritim kalıpları sorulmaktadır?
- 6- Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde yer alan boyutlara verilen puanlamalar nasıldır?

- 7- Müziksel İşitme-Algılama Testi'nden alınan puanlar ile 1. Dönem Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. AMAÇ

Özel yeteneği belirlemeye yönelik yapılan sınavlarda, çoğunlukla öğrencinin, müziksel işitme-algılama, müziksel çalma ve müziksel söyleme becerilerinden biri ya da birkaçı ölçülerek değerlendirme yapılmaya çalışılmaktadır.

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerine alınacak olan öğrencileri belirlemek amacıyla yapılan öğrenci özel yetenek giriş sınavlarında, bu boyutlardan müziksel-işitme algılama boyutu genel değerlendirme açısından önemli bir yere sahiptir.

Bu araştırma, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının müziksel işitme - algılama boyutuna ilişkin sınav sorularının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

1.3. ÖNEM

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının müziksel işitme - algılama boyutundaki soruların ayrıntılı bir şekilde incelenmesi; uygulamadaki durumun ortaya çıkartılması ve bu sınavların geliştirilmesi açısından önemlidir. Ayrıca bu çalışma, alanla ilgili yeterli araştırmanın olmaması ve yapılacak olan araştırmalara kaynak olması bakımından da önem taşımaktadır.

1.4. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu araştırmanın kapsamını Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan okullar, Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinin her birinden ikişer adet olmak üzere rastgele (random yöntemi kullanılarak) seçilmiştir.

Bu araştırma;

1. Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Isparta, İstanbul, İzmir, Ş.Urfa’da bulunan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ile sınırlıdır.
2. Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Isparta, İstanbul, İzmir, Ş.Urfa’da bulunan Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde 2006–2007 öğretim yılı öğrenci özel yetenek giriş sınavında uygulanan testler ve bu sınavla alınan öğrencilerin 1. dönem müziksel işitme-okuma-yazma dersi başarı notlarıyla sınırlıdır.

1.5. SAYILTILAR

Bu araştırmanın dayandığı temel sayıltılar şöyledir:

1. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları müziksel yeteneği ölçmektedir.
2. Seçilen araştırma yöntemi, araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygundur.
3. Veri toplamak için kullanılan araç ve teknikler araştırma için gerekli bilgileri sağlayabilecek niteliktedir.
4. Araştırma için elde edilen bilgiler ve veriler, güvenilir ve yeterlidir.
5. Araştırma için belirlenen örneklem, evreni temsil etmektedir.

1.6. TANIMLAR

- Akor : “En az üç sestten oluşan ses kümesine denir” (Özgür-Aydoğan, 2006, s.217).
- Dizek : “Birbirine koştur beş tane yatay çizgidir” (Danhauser, 1985, s.9).
- Dizi : “Özel kuralları ve bir müzik sistemine temel olan belirli perdelerdeki notaların sıralanması” (Say, 1985, s.446).
- Frekans : “Herhangi bir ses kaynağında, bir saniyelik süre içinde oluşan titreşim sayısına denir” (Zeren, 2007, s.17).

Hertz : “Frekansın birimidir. 1 Hz, saniyede 1 dönüşe karşılıktır” (Zeren, 2007, s.17).

Osilatör : “Ses üretmeye yarayan elektronik alet” (<http://sozluk.sourtimes.org/>) (2009, Ocak 10).

Kısaltmalar

AGSL : Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

AGSL MB : Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü

Hz : Hertz

MEB EARGED: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi

MİÖY : Müziksel İşitme-Okuma-Yazma

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Yetenek denilince ilk önce, kişinin doğuştan kendisinde var olduğuna inanılan birtakım özellikler akla gelir. Türk Dil Kurumu'nun Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü'nde yetenek;

“1- Herhangi bir şeyi öğrenmek, bir işi yapmak ve tamamlamak ya da bir duruma başarıyla uymak konusunda organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç.

1- Kişinin kalıtsal olarak öğrenmesini çerçeveleyen sınır

2- Dışarıdan gelen bir etkiyi alabilme gücü”

(<http://tdkterim.gov.tr/?kelime=yetenek&kategori=terim&hng=md>). (2008, Ekim 06) olarak üç şekilde tanımlanmaktadır.

Yetenek de, insanda var olan veya süreç içerisinde oluşabilen, bilgi, beceri, kişilik ve tutum gibi ölçülebilen bir özelliktir. Her insanda farklı düzeylerde olabilen yeteneğin ölçümü, çeşitli testler aracılığıyla yapılabilir. Ölçülebilen özellikleri saptamak amacıyla uygulanan bu testler, akademik ve meslek yetenek testleri olmak üzere iki grupta toplanabilir.

Akademik yetenek testi okul başarısını, meslek yetenek testi ise bir mesleğe ilişkin eğilimleri ölçer. Günümüzde yüzlerce meslek yetenek testi vardır. Bu testler meslek öğreniminde veya bir işte başarı olasılığını ölçer. Bireyin, yetiştirilirken en çok başarılı olduğu ve olabileceği alana yönltilmesi o konuda bilgi ile donatılması gerekmektedir. Bunun için de özel yetenek testlerine başvurulur. Özel yetenekleri incelikle ortaya çıkaracak bir yetenek testi yoktur. Ancak bu testi özel bir alanda başarıyı tahmine yarayan herhangi bir ölçü olarak düşünebiliriz. Bir bireyin yeteneği ondaki potansiyeldir. Bu testlerle, el becerileri, görme keskinliği, mekanik yetenek, müzik yeteneği gibi yetenekler belirlenir ve birey buna göre yönlendirilir (Ünlü, 2001, s.180).

Müzik yeteneği, her insanda çeşitli düzeylerde bulunmaktadır. Kimi insan sadece sesleri kalın- ince olarak ayırt edebilirken, kimi insan çalgı çalabilmekte, kimisi de duyduğu sesleri nota olarak adlandırabilmektedir. “Bireyin kalıtsal olarak getirdiği ve müziksel öğrenmesini çerçeveleyen sınıra ya da müziksel öğrenme kapasitesine müzik yeteneği denir” (Özgür-Aydoğan, 2006, s.3). Müzik yeteneğinin, kesin ve açık bir tanımla yapılamamakla birlikte, “Üzerinde yeterince birleşilebilen temel ölçütleri içeren bir yaklaşıma göre... müziğin kendi öz etkilerini yaşama ve müziksel anlatımları estetik değerleri yönünden algılayıp değerlendirme ihtiyacı, bu ihtiyacı giderme gücü ve bu gücü kullanma yeteneği olarak tanımlanabilir... Geniş anlamıyla ele alındığında müzik yeteneği, algılayıcı, yorumlayıcı ve yaratıcı müziksel yetenek olmak üzere üç ana basamağa ayrılır” (Uçan, 1994, s.16). Müzik eğitimindeki yeni yaklaşımlara göre müziğe yönelme, müzikten etkilenme ve müziğin etkisine kapılma olarak ifade edilen özellikler de müziksel yeteneğin kapsamı içerisinde kabul edilmektedir. Aynı zamanda “müzik yeteneği, özellikle müziksel becerileri geliştirmede, müzik öğrenimi için potansiyeli belirtmede kullanılan bir terimdir” (Shuter-Dyson, 1999, s.627).

Müzik yeteneğini ölçebilmek için birçok müziksel yetenek testi geliştirilmiştir.

Müziksel yetenek testleri, öğrenci rehberleri için müzik derslerinde olası başarının bazı kanıtlarını verir ve bir temel sağlar. Testler, ses ve çalgı eğitimi verilen sınıflarda öğrencilerin yönlendirilmesinde yararlıdır. Müzik yeteneği ortalamanın üzerinde olan öğrenciler saptanabilir ve mümkün olan müziksel kariyer önerilebilir. Müziksel yetenek testleri, öğrencilerin gruplanması için bir temel oluştururken bazı testler önceden gösterme ve teşhis etme değerlerine sahiptir. Müziksel yetenek ölçümleri, kuramsal bilgi testleri ile çalgı performansı ve şarkı söyleme gibi kuramsal olmayan testleri içerir. Kuramsal bilgi testleri, öğretim programını temel alır. Yeterli miktarda müziksel beğeni ölçüm testleri bulunmasına rağmen, bu testler okullarda kullanılmaz. Müziksel beğeniyi ölçen çeşitli testler tasarlanmıştır ama beğeni testlerinin genel zayıflığı, saf beğeniden çok müziksel bilgiyi ölçme eğiliminde olmasıdır (Horner, 1965, s.183).

Müziksel yeteneğin farklı boyutlarını ölçen “müziksel yetenek testleri, ses aralıklarını ayırt etme, tonal bellek, ritmik bellek, akor analizi ve müziksel duyarlılık gibi özel becerilere odaklanarak öğrencinin müzikteki başarı potansiyelini ölçmeyi

ifade eder” (Richardson, 1990, s.2). Birçok müziksel yetenek testi olmakla birlikte bu testler;

- “Müziksel Yatkınlık veya Kapasitenin Ölçülmesi
- Müzik Becerisinin Ölçülmesi
- Müzik Beğenisinin Ölçülmesi

olmak üzere üç guruba ayrılabilir” (Atak Yayla, 2003, s.4).

Müziksel yatkınlık veya kapasitenin ölçülmesi ile ilgili testleri “genel müziksel yetenek testleri” ve “çalgı yeteneğinin ölçülmesi” ile ilgili testler olmak üzere iki guruba ayırabiliriz. Genel müziksel yetenek testlerinin bazıları;

- C.E. Seashore Müziksel Yetenek Ölçümleri Testi
- J. Kwalwasser-P.W. Dykema Müzik Testleri
- R.M. Drake Müziksel Yetenek Testleri
- K. Hevner ‘Oregon Müziksel Ayırt Etme Testi’
- H.D. Wing Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testleri
- E.T. Gaston Müzikalite Testi
- A. Bentley Müziksel Yetenek Ölçümleri Testi
- E. Gordon Müziksel Eğilim Görünümü
- E. Gordon Başlangıç Düzeyi Müziksel İşitme Ölçümleri
- E. Gordon Orta Düzey Müziksel İşitme Ölçümleri
- E. Gordon İleri Derece Müziksel İşitme Ölçümleri
- M.M. Schimke Müzik Algılama Testi
- R.W. Sherman-M Knight Müzikte İşitsel Kavrama Testi
- L.M. Tilson-Gretsch Müziksel Yetenek Testi
- H.S. Whistler-L.P. Thorpe Müziksel Yetenek Testi
- J. Fascinato Müziksel Yetenek Testleridir.

Çalgı yeteneğinin ölçülmesi ile ilgili testlere ise;

- C.L. McCreery Basit Ritim ve Ses Yüksekliği Testi
- J.W. Conrad Enstrüman Yetenek Testi
- E.K. Strong Mesleksi İlgi Ölçeği

- G.F. Kuder Tercih Kayıtları
- P.R. Farsvorth Müziksel İlgi İçin Sınıflama Ölçeği testlerini örnek olarak gösterebiliriz.

Müziksel başarının ölçülmesi ile ilgili testleri ise “müziksel bilgi düzeyinin ölçülmesi” ile ilgili testler, “performans başarısının ölçülmesi” ile ilgili testler ve “tanılayıcı” testler olmak üzere üç grupta toplayabiliriz.

Müziksel bilgi düzeyinin ölçülmesi ile ilgili testler;

- S.E. Farnum Müzik İşaretleri Testi
- J. Aliferis Müzik Başarı Testi
- F. Beach Müzik Testi
- G. Gildersleeve-W. Soper Müzik Başarısı Testi
- J. Kwalwasser-G.M. Ruch Müziksel Başarı Testi
- A.S. Knuth ‘Snyder Knuth Müzik Başarı Testi’
- W. Knuth Müzikte Başarı Testi
- C.E. Strouse Müzik Testi
- R.A. Moyer Müzik Testi
- R. Colwell ‘Silver Burdett Müzik Yeterlilik Testleri’
- R. Colwell Müzik Başarısı Testleri
- N.H. Long ‘Indiana-Oregon Müzik Ayrımı Testi’
- E. Gordon ‘Iowa Müziksel Okuma Testleri’
- G.M. Simons ‘Müzik Dinleme Becerilerinin Simons Ölçümleri’ testleridir.

Performans başarısının ölçülmesi ile ilgili testler;

- Hillbrand Deşifre Testi
- J.G. Watkins-S.E. Farnum Tüm Orkestra Çalgıları İçin Performans Ölçeği
- S.E. Farnum Tüm Yaylı Çalgılar İçin Performans Ölçeği
- Belwin Mills Şarkı Söyleme Başarı Testidir.

Tanılayıcı testlere;

- M.L. Kotick-T.L. Torgerson Müzikte Başarının Tanılayıcı Testleri
- Jones Müzik Tanılayıcı Testi örnek olarak gösterilebilir.

Müziksel beğenin ölçülmesi ile ilgili testlere;

- J. Kwalwasser Müzik Bilgisi ve Beğenisi Testi
- E.T. Gaston Müzikalite Testi örnek olarak gösterilebilir.
(<http://www.sc.edu/library/music/kits.html>). (2008, Ekim 10)

Müziksel yetenek testlerinden en bilineni C.E. Seashore'un "Müziksel Yetenek Ölçümleri Testi"dir.

Seashore takımı, kullanılabilir standartlaştırılmış müzik testlerinin en eskisidir (test ilk olarak 1919'da oluşturuldu)... Günümüzdeki test takımı altı bölümden oluşmaktadır: Aralık, Yükseklik, Ritim, Zaman, Tını ve Tonal Hafıza. Orijinal 1919 sürümünde ritim bölümü eksikti ve 1925 yılında eklenmiştir. Orijinal sürümünde ayrıca 1939'da kapsamlı bir gözden geçirmede çıkarılan ses uygunluğu testi de vardı. Her bölümde temel görev işitsel ayırmadır. Aralık testi, kişinin, ikinci 50 eşli tonun, standart 500 Hertz'de olan ilk 50 eşli tondan daha tiz ya da daha pes olup olmadıklarının belirlenmesini gerektirmektedir. Sorulan parçalar aşamalı olarak zorlaşır, frekans farkı 17 ile 2 Hertz arasında değişir ki bu da 59 ile 9 cent arasındadır (1 cent = 1/1200 oktav, 100 cent = 1 semiton). Seashore'un Yükseklik testinde ise, elli eşli tonun ikincisinin diğer 440 Hertz'lik birinci tonlardan daha kuvvetli ya da daha hafif olup olmadığını ölçer. Desibel farkı 4 ile 0.5 arasında değişir. Aralık testindeki gibi tonlar, işitme osilatörü tarafından oluşturulan "arı" tonlardır. Zaman testi 50 eşli tonun her birinde ikinci 440 Hertz'lik tonun daha uzun ya da daha kısa olup olmadığını belirtmeyi gerektirir. Standart ton 0.8 saniye uzunluğundadır. Karşılaştırılan ton standarttan 0.30 ile 0.05 arasında değişim gösterir. 180 Hertz üzerine kurulmuş olan karmaşık tonlar (frekans karışımı) Seashore'un Tını testinde kullanılmaktadır. Kişi 50 eşli tonda, iki tonun aynı olup olmadığını belirler. Farklar üçüncü ve dördüncü bölümlerin kısmi yoğunlukları değiştirilerek elde edilir. Her biri üç, dört ya da beş tondan oluşan 10 eşli elektronik org tonları serisi Tonal Hafıza testini oluşturur. Her eşli tonun öğelerinden biri ton olarak farklıdır ve en küçük fark bir tam derecedir. Kişinin görevi değişen tonun kaçınıcı ton olduğunu belirlemektir. Testin ham puanları 4-16 yaşlar için yapılmış bir norm tablosuyla yüzdeye çevrilebilir. Makine ile puanlanabilen cevap anahtarında bir kişinin her altı test içindeki yüzdelik dilimini nokta olarak yansıtan bir "profil eğrisi" oluşturulabilecek boşluk bulunmaktadır... Seashore test takımının geçerliliği kişinin müzikal yetenek ve beceriye bakış açısıyla bağlantılı olarak sorguya açıktır... İyi dinleme şartları Seashore testinin uygulamasında çok önemlidir. İdeal olarak test takımı yüksek kalitede kulaklık ile uygulanmalıdır... En doğru sonuç kulaklıklarla, en yanıltıcı sonuç da grup şartlarında ortaya çıkmıştır (Boyle-Radocy, 1987, s.143).

Bireyin müziksel yeteneği denilince, çoğunlukla bireyin ses yüksekliklerini ayırt edebilme, aynı anda tınlayan iki ve daha çok sesi algılayıp çözümleyebilme, duyduğu ezgileri ya da ritim kalıplarını bellekte tutup yeniden tekrarlayabilme veya çalabilme durumları anlaşılır. Tüm bu özellikler, özünde, müziksel işitme-algılama ile gerçekleşebilir. “Müziksel işitme, işitme yoluyla algılanabilir müziksel öge ve ilişkileri tanıma, çözümleme ve ayırt etme yeteneğidir. Müziksel öge ve ilişkiler denince ilk akla gelen şunlardır: Müziksel ses yüksekliği ve ses niteliği, ses gürlüğü, ses rengi, ses türü, ton türü, ritimsel ve ezgisel ilişkiler, aralıklar, iki veya daha çok sesli tınlayışlardır. Bunları tanıma, ayırt etme, çözümleme, adlandırma, yazma vb. konular müziksel işitmenin basamaklarını oluşturur” (Özgür, 1996, s.198). Özgür ve Aydoğan’a göre “Müziksel işitme; müziksel olarak duyulan sesleri algılama, tanımlama, ayırt etme, çözümleme davranışlarını içerir. İşitme yeteneği bölgesel, bağıl ve mutlak olmak üzere üç grupta incelenebilir;

- Bölgesel (Yaklaşık) İşitme: Müziksel seslerin yükseklik özelliklerini bölgesel olarak (kalın-ince) tanımlayabilme yeteneğidir. Duyulan müziksel ses, bulunduğu alana göre yaklaşık olarak algılanabilir.
- Bağıl-Göreceli (Rölatif) İşitme: Müziksel sesleri bilinen başka sesle karşılaştırarak tanıma, ayırt etme ve adlandırma yeteneğidir.
- Mutlak-Salt (Absolüt) İşitme: Müziksel sesleri başka bir ses yardımı olmaksızın algılayıp-adlandırabilme yeteneğidir”(Özgür-Aydoğan, 2006, s.4).

Uçan’a göre “Geniş anlamıyla müziksel işitme, işitme duyusuyla algılanabilir müziksel bütün, öge, gereç, özellik ve ilişkileri (doğru) algılama, tanıma, anımsama, ayırt etme, çözme ve çözümleme yeteneğidir... dörtlü sınıflamaya göre müziksel işitme yeteneği;

- a) Salt İşitme (Yeteneği)
- b) Ölçüt [Ses] İşitme (Yeteneği)
- c) Bağıl İşitme (Yeteneği)
- ç) Yaklaşık (Bölgesel) İşitme (Yeteneği) olmak üzere dört ana türe ayrılır” (Uçan, 2005, s.20).

İnsan belli frekanstaki sesleri kulağı aracılığıyla beyne göndererek onları duyar ve algılar. “Seslerin algılanması karmaşık bir olaydır. Kulağa kadar gelen ses dalgalarının taşıdığı akustik enerji, kulak zarına periyotlu hareketler yaptırır. Orta kulağa ve oradan da iç kulağa iletilen bu hareketler, iç kulakta nöral sinyallere dönüştürülür. Sinyaller, beynin işitmeyle ilgili bölümüne iletilir. Burada yapılan değerlendirmeye algılama işlemi tamamlanmış olur... Sesin algılanması fiziksel, fizyolojik, nörolojik ve psikolojik yönleri olan gerçekten karmaşık bir olaydır” (Zeren, 2007, s.99). İnsanın duyabileceği seslerin frekans aralığı ortalama 20 ile 20.000 Hz (hertz) arasındadır. Bu frekans aralığı dışındaki sesler ancak bazı hayvanlar tarafından algılanabilmektedir. Müzikte kullanılan seslerin frekans aralığı ise genellikle 30 ile 4000 Hz arasındadır. “İşitme sistemimizde, frekansla ilgili sınırlardan başka, ses şiddetiyle ilgili sınırlar da vardır. Bir titreşim, algılayabileceğimiz frekans aralığı içinde de olsa, belirli sınırlar arasında bir enerjiye sahip değilse ses olarak algılanamaz” (Zeren, 2007, s.101).

Seslerin müziksel bir yapıya dönüşmesi ses aralıkları yoluyla gerçekleşir. “Aralık, iki ses arasındaki yükseklik (incelik-kalınlık) ayrımına denir. Aralığın adı, kapsadığı nota adlarının sayısıyla belirlenir” (Özgür-Aydoğan, 2006, s.82). Aralıklar niteliklerine göre tam ve yarım, perde sayılarına bakılarak küçük-büyük, eksik-tam-artık olarak adlandırılırlar. Ayrıca aralığı oluşturan seslerin sıralanışları gereği çıkıcı aralık (kalın-ince) ya da inici aralık (ince-kalın) olarak da adlandırılırlar. Bir dizi içindeki aralıklar birli (1), küçük ikili (k2), büyük ikili (B2), küçük üçlü (k3), büyük üçlü (B3), tam dördü (T4), artık dördü (+4), eksik beşli (-5), tam beşli (T5), küçük altı (k6), büyük altı (B6), küçük yedili (k7), büyük yedili (B7) ve sekizlidir (8).

En az üç sesin bir araya getirilmesiyle oluşan akor, “birbirleri üzerine... konulan ya da konulabilen üç, dört ya da beş ayrı sesin aynı zamanda çalınması, seslendirilmesi veya işitilmesi” (Korsakof, 1996, s:3) şeklinde tanımlanabilir. Akorları oluşturan seslerin dizilişleri tonal ve makamsal (modal) müzikte farklı olabilir. Akorlar, tonal müzikte üçlü aralıklardan oluşurken makamsal müzikte (Örneğin Türk müziğinde) dördü aralıklardan oluşur. Tonal müzikteki akorlar seslerin sıralanışlarına göre temel (3/5) ya da çevirim (3/6, 4/6) akoru olarak adlandırılabilirdiği gibi, niteliklerine göre de majör, minör, eksik beşli (-5) ya da artık beşli (+5) akoru olarak da adlandırılabilirler.

Müziğin en önemli yapı taşlarından biri olan ritim, seslerin belli süre aralıklarıyla yinelenmesi sonucunda oluşur. “Ritim, sesin süre özelliğine dayanır...Biri kuvvetli olmak koşuluyla, en az iki (aynı veya farklı) sesin art arda gelmesiyle oluşan ritimde ses süreleri kadar vurgular da önemlidir” (Aydoğan, 1998, s.44). Müzikteki farklı ritim kalıpları bazen öyle belirleyicidir ki bu ritimleri duyduğumuzda dinlediğimiz müziğin hangi ulusa ait olduğunu anlayabiliriz. Çünkü ritim kalıpları belirli biçimlerde düzenlendiğinde müziğe belirli bir kültürel karakter kazandırabilmekte ve bu özelliği sayesinde de o müzik hakkında bizlere önemli ipuçları verebilmektedir.

Doğada ritimsel özellikler taşıyan birçok olay vardır. Gece ile gündüzün art arda sıralanışı, mevsimlerin belli aralıklarla yinelenmesi, kalp atışları gibi olaylar buna birer örnektir. “Ritmin, belki de en yetkin bir bilinçle sistemleştirilmiş bir düzeye ulaştığı müzik alanında, düzenli nabız atışları dediğimiz vuruşlar ikili ya da üçlü guruplar oluşturabilir; bunların bir arada kullanılmalarıyla, giderek daha çok vuruşlar da elde edilebilir” (Karolyi, 1999, s.27). Bir müzik yapıtının ritmi, rakamlarla ifade edilen ölçü sayılarıyla belirlenir. “Bir müzik parçasının eşit süreli bölümlerine ölçü denir” (Tabakoğlu, 1976, s.12).

Ölçü türleri; “ikişerli ölçüler”, “üçerli ölçüler ve “aksak ölçüler” olmak üzere üç grupta toplanabilir;

- “İkişerli Ölçüler: İkişerli birimlerden oluşan ölçülere denir. 2/4’lük, 3/4’lük ve 4/4’lük ölçüler ikişerli ölçülerdir.
- Üçerli Ölçüler: Üçerli birimlerden oluşan ölçülere denir. 6/8’lik, 9/8’lik ve 12/8’lik ölçüler üçerli ölçülerdir.
- Aksak Ölçüler: İkişerli ve üçerli birimlerden oluşan ölçülere denir. 5/8’lik, 7/8’lik ve 9/8’lik ölçüler aksak ölçülerdir” (Sun, 2005, s.72).

Seslerin belli bir anlayışla art arda sıralanmasıyla ezgi oluşur. Bir ezginin en küçük birimi motiftir. Motiflerin birleşmesiyle de müzik cümleleri oluşur. “ Müzik cümlesi de dilde olduğu gibi sözcüklerden oluşur. Çok kez birbirini tamamlayan iki motif bir cümleyi oluşturur. Böylece motif, müzikte gelişmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve eseri oluşturan en önemli temel taşıdır” (Cangal, 2004, s.2).

Ezginin kesin bir tanımı yapılamamakla birlikte çeşitli özellikleri belirtilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Ezgi için, yapılan tanımlardan bazıları şunlardır:

- “Art arda gelen müzikli tonların, bir birim oluşturacak biçimde birbirleriyle bağlantılı hale getirilmeleridir” (Sözer, 1996, s.460).
- “Belirli bir düzen ve biçim içerisinde kulağa hoş gelen seslerden oluşur” (Levent, 1998, s.7).
- “Ezgiyi ezgi kılan, onu oluşturan sesler arasındaki gerilimin niteliğidir” (Karolyi, 1999, s.65).
- “Tartımlı seslerin belirli bir amaca göre art arda sıralanmasından oluşan müzik çizgisidir” (Sun-Seyrek, 2002, s.176).
- “Bütünüyle insanın aklına ve duygularına hitap edecek biçimde aralarında bağıntıları olan çeşitli yükseklikteki sesler toplamıdır” (Say, 1985, s.491).

Bu tanımlardan yola çıkarak bir ezginin temel özelliklerinden birkaçının; belirli bir anlayışla, belirli bir ritimde ve biçimde, aralarında bağıntıları olan çeşitli yükseklikteki (kulağa hoş gelen) seslerin bir bütün oluşturması olduğu söylenebilir. “Bir ezginin belli başlı özellikleri şöyle sıralanabilir;

- 1- Çıkıcı ya da inici, ardışık ya da ayrışık hareketlerin oluşturduğu bir çizgisi vardır.
- 2- En pes ile en tiz sesler arasında kalan bir ses alanı vardır. Bu alan iki perdeden başlayıp uygarlığın gelişmesine uygun olarak (insan kulağının algılayabileceği) geniş bir alana yayılmıştır.
- 3- Karakterlerin belirlenmesinde rol oynayan bir dizisi vardır.
- 4- Belli bir biçimi vardır” (Özgür-Aydoğan, 2006, s.2).

Yukarıda genel hatlarıyla açıklanan bir ezgide bulunması gereken özellikler, diğer bir kaynakta şöyle açıklanmaktadır:

- 1- “Geliştirmeye elverişli bir motifin ritim ve seslerinden yararlanılarak oluşturulmalıdır.
- 2- Ezgi, salt yanaşık ya da ayrışık aralıklarla değil hem yanaşık hem ayrışık aralıkların kullanılmasıyla oluşturulmalıdır.
- 3- İlk cümle (öncül), soru etkisi uyandırabilecek bir sesle bitmelidir.

- 4- İkinci cümle (soncul), soru durumundaki ilk cümleye yanıt oluşturabilecek bir özellik taşımaktadır.
- 5- Ezginin tizlere doğru geliştiği-gerginleştiği bir tepe noktası bulunmalıdır” (Zuckmayer-Cangal-Atalay, 1976, s.7).

AGSL MB öğrenci özel yetenek giriş sınavlarında, aday öğrencilerin müziksel işitme-yineleme yeteneği, adayın tek ses, çok ses, ezgi ve ritim yineleme becerisiyle ölçülmektedir.

BÖLÜM III

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde konu ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılmış olan araştırmalara yer verilmiştir.

3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

UÇAN'ın 1982 yılında yaptığı “Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi” adlı doktora tezi, Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü müzik alanı birinci yıl programının yapısını sağlamlık ve etkinlik derecesini belirtmek, bu belirtme ışığında programın yapısını güçlendirmeye, sağlamlık ve etkililiğini artırmaya yönelik önerilerde bulunmak ve böylece programın geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır. Elde edilen bulgulardan öğrencilerin yetişişe giriş düzeyleri ile yetişekteki öğrenme düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler görülmüş, ancak bu ilişkilerin miktar yönünden birinci dönemdeki öğrenme düzeyleri ile ikinci dönemdeki öğrenme düzeyleri arasında gözlenen ilişkilerin genellikle çok gerisinde olduğu saptanarak bu durumun “genel giriş” için doğal, “müziksel giriş” için düşündürücü olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca araştırmada, öğrencilerin giriş düzeylerinin yetişekteki öğrenme düzeylerini çok düşük derecede yordayabildiğini, bu nedenle yetişekteki derslerin gerek tek tek her birinde gerekse tümünde erişilen öğrenme düzeylerinin daha yüksek derecede yordanabilmesi için başka değişkenlere gereksinim olduğu belirtilmiştir.

TECİMER'in 1988 yılında yaptığı “GEF Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel İşitme Başarıları ile Bölümdeki Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı yüksek

lisans tezinde MYS müziksel işitme alt testi ile MİOY I, II, III, IV, V, VI dersleri arasında $P < 0.01$ düzeyinde anlamlı ilişki saptanmıştır.

TATAR'ın 1990 yılında yaptığı "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Sınavlarında Müziksel Yeteneğin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü 1984-85 öğretim yılı girişli öğrencilerden 1989-90 öğretim yılı girişli öğrencilerine kadar inceleme yapılmış, öğrencilere Seashore'un Müzikal Yetenek Testi uygulanmış, öğrencilerin giriş yetenek sınavlarına ilişkin elde edilen başarı puanlarıyla akademik başarılarına ilişkin puanları ve Müzikal Yetenek Testi sonuçları karşılaştırılarak incelenmeye çalışılmıştır.

DEMİRBATIR'ın 1993 yılında yaptığı "Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel Başarılarıyla Birinci Yıl Sonundaki Müziksel Başarılarının Karşılaştırılarak İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde giriş ile genel müziksel başarı arasında yeterli ilişki olmadığı gözlenmiştir.

GÖĞÜŞ'ün 1995 yılında yaptığı "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi" adlı sanatta yeterlik tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde 1991-1994 yılları arasında farklı komisyon üyelerince yapılan dört giriş yetenek sınavını kapsamakta, örneklemini de bu dört yılda okula yerleştirilen öğrencilerin tamamı oluşturmaktadır. Araştırmada, giriş yetenek sınavlarının müziksel işitme ve ses alanlarıyla doğrudan ilişkileri olduğu düşünülen Müziksel İşitme Okuma, Bireysel Söyleme ve Ana Dal dersi puanları temel alınmış ve araştırma sonucunda müziksel işitmeyi ölçmek üzere bir deneme testi geliştirilmiştir.

ÖZAL'ın 1995 yılında yaptığı "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları ile Anaçalgı Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler" adlı yüksek lisans tezinde giriş yetenek sınavının alt değişkenleri olan müziksel işitme, müziksel çalma ve müziksel söyleme puanları ile anaçalgı dersi başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

DİNLER ÖZAL'ın 1995 yılında yaptığı "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki

Başarıları ile Bireysel Söyleme Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler” adlı yüksek lisans tezinde giriş yetenek sınavının alt değişkenleri olan müziksel işitme, müziksel çalma ve müziksel söyleme puanları ile bireysel ses eğitimi dersi başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

KARKIN’ın 1996 yılında yaptığı “Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde on bir müzik bölümünde, sınavı uygulayanların, sınavda, öğrencilerde yoklanması gereken nitelikler konusunda görüş birliği içinde oldukları, ayrıca farklı bir sınav yöntemi olan MÖZYES’le ilgili olarak bölümlere merkezi özel yetenek sınavıyla öğrenci alınmasına ilişkin görüşleri alındığında öğretim elemanlarının % 64’ünün ‘hayır’ yanıtı verdiği sonucuna varılmıştır.

KÖSE’nin 1996 yılında yaptığı “Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde Merkezi Özel Yetenek Sınavı Öncesi ve Merkezi Özel Yetenek Sınavı Girişli Öğrencilerin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde, birbirinden farklı yönleri olan bu iki yetenek sınavıyla alınan öğrencilerin akademik başarılarında farklılıklar olduğu, farklılıkların değişik doğrultu ve düzeylerde görüldüğü, başarı ortalamaları ve yüzdelerindeki yüksek değerlerin hep aynı doğrultuda olmamasından dolayı bu farklılığın tek etken olmadığı sonucuna varılmıştır.

ŞENGÜL’ün 2001 yılında yaptığı “Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Yetenek Sınavlarına Başvuran Adayların Müziksel İşitme-Yineleme Sınavındaki Soru Tiplerine Göre Başarı Durumlarının Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezi, giriş yetenek sınavının temel boyutlarından biri olan müziksel işitme yineleme sınavını oluşturan soru türlerine göre öğrencilerin başarı durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmış, araştırma sonucunda adayların en başarılı oldukları boyutun “tek ses işitme” olduğu görülmüştür. Çoksesli işitmede ses sayısındaki artış ile birlikte başarı oranlarında azalma olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, adayların, müziksel bellekle ilgili performanslarını belirlemeye yönelik boyutlardan ritim işitmedeki başarı düzeylerinin ezgi işitmeye göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TARMAN’ın 2002 yılında yaptığı “Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş Müzik Yetenek Sınavlarının Geçerlik ve Güvenirlik Yönünden İncelenmesi ve Değerlendirilmesi” adlı doktora tezi, yetenek sınavına alınan

adayların girecekleri programın müzik alanı için gerekli olan temel beceri ya da yeteneklere sahip olup olmadıklarını ve sahipseler derecelerini belirleyen testlerin ne derecede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu saptamak amacıyla yapılmış, araştırma sonucunda Müzik Yetenek Sınavlarının yordama geçerliğinin olduğu, puanlama güvenilirliğine ilişkin katsayının da 0.99 olması nedeniyle puanlayıcılar arasındaki tutarlığın çok yüksek olduğunu gösterdiği ancak müzik yetenek sınavının kendisinin ölçmek istediği nitelikleri kararlı bir şekilde ölçüp ölçmediğine ilişkin sonuçları vermediği gözlenmiştir.

ATAK YAYLA'nın 2003 yılında yaptığı “Müziksel Yeteneğin Ölçümü” adlı doktora tezi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları giriş yetenek sınavlarını sorgulayarak, bu konuda dünyada kullanılan ölçekleri tanıtmak ve bunun ışığında müziksel algılama ve performansı ölçen ölçme araçları geliştirmek amacıyla yapılmış, araştırma sonucunda öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun standart ölçekleri hiç tanımadığı, geliştirdikleri bir ölçekten kısmen yararlandıkları ve bu ölçeklerin standart bir ölçekte olması gereken özellikleri taşımadığı sonucuna varılmıştır.

MUMCU'nun 2006 yılında yaptığı “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine Öğretmen ve Öğrenci Seçme Sınavı Kriterlerinin Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezi, son yıllarda yapılmış olan AGSL öğretmen ve öğrenci seçme sınavları temel alınarak, sınav ölçütlerinin incelenip, yeni yöntem ve teknikler ortaya konularak daha sağlıklı bir seçme sınavının yapılmasına yardımcı olmak amacıyla yapılmış, AGSL'lere öğretmen alımının, uygulama ve mülakat yöntemleriyle iki aşamalı bir sınav olarak gerçekleştirildiği, öğrenci alımının ise, eleme ve seçme yöntemleri kullanılarak uygulandığı, ayrıca AGSL'lere öğretmen seçme sınavının mülakat aşamasında adayın bilgi düzeyinin (Türk Müziği ve Batı Müziği), düzgün konuşma becerisinin, kılık kıyafetinin uygunluğunun, tavır ve davranışlarının değerlendirmeye alınmadığı sonucuna varılmıştır.

EFE'nin 2006 yılında yaptığı “Türkiye'deki Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Uygulanan Giriş Sınavlarındaki Farklı Ölçme Yaklaşımlarının İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi, müzik öğretmenliği lisans programı öğrenci giriş sınavlarının içerik ve uygulamalardaki farklılıkların saptanarak bu farklılıkların getirdiği sonuçların ortaya çıkartılması amacıyla

yapılmıştır. Araştırmada, sınavların uygulanışının, üniversiteden üniversiteye farklılık gösterdiği ve sınav boyutlarının da farklı oranlarda katsayılandırıldığı belirtilmiş, ayrıca sınavı oluşturan boyutların ve alt boyutların ağırlıklandırılmasında benimsenen yöntemin ve uygulama farklılıklarının özel yetenek sınav puanını önemli ölçüde değiştirebildiği sonucuna varılmıştır.

KÖSE'nin 2007 yılında yaptığı “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Alanına Öğrenci Seçimi” adlı yüksek lisans tezinde AGSL’lerin müzik alanına öğrenci seçimlerinin uygulamadaki görünümüne bakılarak mevcut durum tespiti yapılmış, AGSL’lerde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin öğrenci seçimi işlemlerine yönelik görüş ve önerileri saptanmaya çalışılmış, araştırma sonucunda müzik öğretmenlerinin, öğrenci seçimi için belirlenen takvimi uygun bulmadığı, sınava başvuran adayların sayısı ve yetenek sınavlarına hazır bulunuşluk düzeyleri bakımından yetersiz olduğu, ayrıca kontenjan sayısının kayıt ve kabul yoluyla tamamlanması görüşüne katılmadıkları saptanmıştır.

3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

W.L. Osborn tarafından 1966 yılında Texas Austin Üniversitesi’nde yapılan “Müziksel Yeteneği Ölçme ve Belirlemede Yeni Metotlar Keşfetmek İçin Bir Çalışma” adlı araştırmada, genellikle müziksel olarak göz önünde bulundurulmayan ve bununla birlikte müziksel yeteneği tahmin etmeye, daha doğru (kesin) ölçmeye ve daha açık bir şekilde anlamaya yol açabilecek sonuçların bir şekilde kişide toplanabilen özelliklerin keşfedilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada müziksel yeteneğin, entelektüel ve psikomotor, kişisel ve sosyokültürel göstergelerin müziksel olmayan ölçümleri betimlemek için önceden kabul edilen değişkenlerin belirlenip seçilmesi yoluyla tahmin edilebileceği ve değişkenler arasındaki ilişkiyi test etmede kullanılan örnek gurubun birinden tahmin edicilerin belirlemek için aktardığı veriler, diğer gruptan elde edilen veriler için uygulandığında, gerekli öngörü kaybının istatistiksel olarak önemli olmayacağı hipotezleri test edilmiştir. Araştırma sonucunda hipotezi destekleyen bunun gibi modellerin, örnekler karşısında uygulandığında onların yeterli öngörünün korunabileceğini sağlamadığı ortaya çıkmıştır.

Carl E.Seashore tarafından 1967 yılında yapılan “Müzik Psikolojisi” adlı çalışmada, müziksel zeka, müziksel ortam, müzik bilimi, ses aralığı, sesin gürlüğü-yoğunluğu, süre, titreşim-ses dalga şekilleri, ton kalitesi, ses uyumu, sesin yüksekliği, ritim, müzikte öğrenme, müzikte imgelem, müzikte düşünme, müziksel hissetmenin doğası, müzikte yönlendirmenin prensipleri, müziksel yetenekte kalıtım, ilkel müzik, müziksel estetik gibi bölümlerin yanı sıra “neyi ölçebiliriz, müziksel yeteneğin ölçümlerinin başlangıç dizilerinde içerdiği prensipler ve bu ölçümlerin kullanımı” ile ilgili bilgilerin yer aldığı müziksel yeteneğin ölçümleri adlı bir bölüm de bulunmaktadır. (Seashore, 1967, s.302).

H.D.Wing tarafından geliştirilen Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testleri, müziksel öğrenmenin tüm alanlarını kapsayabilen müziksel yeteneğin genel faktörlerini içeren akor analizi, ses yüksekliği, ezgisel değişim, ritmik vurgu, armonizasyon, gürlük ve cümleme duyarlılığını da kapsayan yedi ayrı altbölümden oluşmaktaydı. (Boyle-Radocy, 1987, s.146). “Bu testler hem müziksel ilişkileri anlamaya hem de müzik malzemesinden yapılacak estetik seçime yönelten bir özelliğe sahiptir. Testin geçerlik ve güvenilirliği ile ilgili Wing ve Shuter’in yaptığı araştırma sonuçları olumludur” (Göğüş, 1995, s.71).

J.Dawid Boyle ve Rudolf E.Radocy tarafından 1987 yılında yapılan “Müziksel Deneyimlerin Değerlendirilmesi ve Ölçümü” adlı çalışmada, müzik test davranışları tipleri, müziksel yeteneğin ve eğilimin ölçümü, müziksel başarının ölçümü, müziksel performansın ölçümü ve daha önce uygulanmış ya da hala uygulanmakta olan müzik yetenek testleri ile ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

J.Sloboda tarafından 1993 yılında yayımlanan “Müziksel Yetenek” adlı makalede müziksel yeteneğin, müziği anlamlı kılmak için olan bir yetenek olduğu ve çoğu insanda içinde bulunulan kültürün davranış biçimlerinin benimsenmesi üzerine yaşamın ilk on yılın bütününde geliştiği belirtilmiştir. Ayrıca, bu yeteneğin genellikle yüksek bir düzeyde geliştirilip geliştirilmemesi, müziksel materyallerle kavramsal sorumlulukları uygulamaya odaklı yüksek düzeydeki güçlerin bir müziksel çalgıyı öğrenmeye başlamak için olan kararlılığa bağlı olduğu ve performans yeteneğinin de hem teknik hem de etkileyici görünümlere sahip olduğu, bu görünümlerin de kolayca eşit bir şekilde geliştirilemediği vurgulanmıştır. (Sloboda, 1993, s.1).

J.Haroutounian tarafından 2000 yılında yayımlanan “Müziksel Yetenek Üzerine Bakış Açıları: Yöntemler ve Ölçüt Belirleme Çalışması” adlı araştırmada uzmanlar tarafından tanımlanması için, müzik bilgi alanından yeteneğe kadar stratejiler ve müziksel yeteneğe bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın amacı, eğitimsel düzenlemelerin bir çeşidinde müziksel yeteneği belirlemeye rehberlik edecek ölçütleri ve önerilen ölçütlerin taslağını belirlemeyi geliştirmek için görüşme yoluyla elde edilen sayısal bulguları ve önceki incelemelerden elde edilen bulguların bir sentezini yapmaktır. Çalışmaya 8 kadın ve 8 erkek toplam 16 kişi katıldı. Veriler Lincoln ve Guba’nın 1985 yılında geliştirdiği Düzenli Karşılaştırmalı Metot’a göre analiz edildi. Çalışmanın sonuçları yaratıcı yorumlama, kesin karar verme, algısal fark etme ve ayırt etme kategorileri altında temel yetenek ölçütlerini sağladı. Ayrıca çalışmada müziksel yeteneği belirleyen ölçütler; algısal fark etme ve ayırt etme (sesleri algısal olarak fark etme, ritim duygusu, ses aralılarını algılama), yaratıcı yorumlama, müziksel davranış/performans ve motivasyon olmak üzere dört grupta toplandı. (Haroutounian, 2000, s.2).

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli üzerine açıklamalar yapılmış, araştırmanın evren ve örnekleme yer verilmiş, bu araştırma yapılırken kullanılan veri toplama teknikleri, veri toplama araçları açıklanmış ve verilerin işlenmesi ve çözümlenmesine yer verilmiştir.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama boyutuna ilişkin soruların özelliklerini kendi koşulları içerisinde olduğu gibi incelemeye yönelik olduğundan betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırmalarda, incelenen özellikler var olduğu biçimi ile ortaya çıkarılmaya çalışılır.

4.2. Evren

Araştırmanın birinci evrenini Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci evrenini ise Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarıyla bölüme alınan 1.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

4.3. Örneklem

Araştırmanın birinci örneklemini Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinin her birinden ikişer adet olmak üzere rastgele (random yöntemi kullanılarak) seçilen

Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Isparta, İstanbul, İzmir ve Ş.Urfa'daki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinin 2006–2007 öğretim yılı öğrenci özel yetenek giriş sınavları, ikinci örneklemini ise bu okulların 2006–2007 öğretim yılı öğrenci özel yetenek giriş sınavlarıyla bölüme alınan 1.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

4.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin elde edilebilmesi için öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi (MEB EARGED) Başkanlığına Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü aracılığı ile izin yazıları gönderilerek gerekli izinler alınmıştır. Araştırma kapsamında yer alan AGSL'lerin okul müdürlükleri ve müzik bölüm şeflerinin de yardımıyla 2006-2007 öğrenci özel yetenek giriş sınavlarına ve bu sınavla okula alınan öğrencilerin 1.dönem MİÖY dersi başarı notlarına ilişkin veriler elde edilmiştir. Ancak okul müdürlükleri, sınavla ilgili verileri, okullarının adlarının araştırmada açıklanmaması şartıyla vermişlerdir. Bundan dolayı veriler, okul adları verilmeyip numaralandırılarak tablolaştırılmıştır.

Ezgi sorularıyla ilgili olarak, sınav soruları içinden rastgele (random yöntemi kullanılarak) seçilen 43 ezgiye, ayrı ayrı değerlendirilmek üzere 10'ar adet soru hazırlanmış, sorular Ankara ve İzmir'deki üniversitelerden toplam 10 uzmana gönderilerek yanıtlamaları istenmiştir.

4.5. Verilerin İşlenmesi, Çözümlemesi ve Yorumlanması

Bu çalışmada elde edilen veriler SPSS 16.0 (The Statistical Package for The Social Sciences) programından yararlanılarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Değişkenlere ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

AGSL bazında puanlara ilişkin öncesi-sonrası karşılaştırmalarda ilişkili (bağımlı) gruplarda t-testi (Paired Samples T-Test) kullanılmıştır. “İlişkili örneklem için t-testi, ilişkili iki örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan (birinden) anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılır” (Büyüköztürk, 2008, s.67). Çözümlemelerde, anlamlılık seviyesi olarak 0,05

kullanılmış olup, $p>0,05$ olması durumunda anlamlı farklılığın olmadığı, $p<0,05$ olması durumunda ise anlamlı farklılığın olduğu belirtilmiştir.

Alt problemler doğrultusunda tek ses, aralık, akor ve ritim soruları ile sınavın boyutlarına verilen puanlamalar ve soru sayılarıyla ilgili çözümlemelerde frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Ezgilerin özellikleriyle ilgili sorulara verilen yanıtların karşılaştırmasında ise genel dağılımlar (ortalama, ortanca, standart sapma) verilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma problemi ile alt problemlerinin çözümüne ilişkin verilerden elde edilen bulgular ve bunların yorumlarına yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlar, alt problemlerin sırasına uygun olarak yazılmıştır. Bu çerçevede ele alınan bulgular önce tablolar şeklinde sergilenmiş, sonra sözel olarak ifade edilmiş ve ardından da yorumları yapılmıştır.

5.1. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Tek Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama testinde yer alan tek seslerin sayısal durumları Tablo 5.1.1. ve 5.1.2.'de gösterilmektedir.

Tablo 5.1.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Tek Ses Analizi

Okullar	Soru Sayısı		Ses Sınırı
	f	%	
2.AGSL	5	11,1	Do-Do2
4.AGSL	5	11,1	K Si-Re2
5.AGSL	8	17,8	K Si-Re2
6.AGSL	5	11,1	Do-Sib
7.AGSL	5	11,1	Do-Re2
9.AGSL	6	13,3	Do-Do2
10.AGSL	6	13,3	K Si-Si2
14.AGSL	5	11,1	Do-Sib
Toplam	45	100	

Tablo 5.1.1.'de görüldüğü gibi, giriş sınavını tek aşamada yapan okulların sorularında yer alan tek seslerin oranı 5.AGSL'de % 17,8, 9.AGSL ve 10.AGSL'de % 13,3, 2.AGSL, 4.AGSL, 6.AGSL, 7.AGSL ve 14.AGSL'de ise % 11,1'dir. Tek ses sorularının ses sınırı ise kalın Si-Re2 arasındadır.

Sınavı tek aşamada yapan okullarda sorulan tek ses soru sayısı, 5 ile 8 arasında değişmektedir. Okullar arasında, art arda sorulan ses sayılarındaki bu farklılıklar, sınavın bu boyutunun ölçülmesinde okulların ortak bir görüş sergilemediklerini göstermektedir. Tek ses sorularının, aday öğrencilerin ses sınırları göz önüne alınarak hazırlandığı görülmektedir.

Tablo 5.1.2. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Tek Ses Analizi

Okullar	1.Aşama			2.Aşama		
	Soru Sayısı		Ses Sınırı	Soru Sayısı		Ses Sınırı
	f	%		f	%	
1.AGSL	8	20	Do-Si2	4	50	Do#-Sib
3.AGSL	5	12,5	K Si-Do2	-	-	-
8.AGSL	6	15	K Si-Sib2	-	-	-
11.AGSL	10	25	K Si-Do2	-	-	-
12.AGSL	5	12,5	Do-Do2	4	50	Do-Sol
13.AGSL	6	15	K Si-Sib2	-	-	-
Toplam	40	100		8	100	

Tablo 5.1.2.'de görüldüğü gibi, giriş sınavını iki aşamada yapan okulların sordukları tek ses oranı 11.AGSL'de % 25, 1.AGSL'de % 20, 8.AGSL ve 13.AGSL'de % 15, 3.AGSL ve 12.AGSL'de ise % 12,5'dir. Tek ses sorularının ses sınırı ise kalın Si-Do2 arasındadır.

Sınavı iki aşamada yapan okullarda tek ses soru sayısı 5 ile 10 arasında değişmektedir. Sınavı tek aşamada yapan okullarda olduğu gibi, art arda sorulan ses sayılarındaki bu farklılıklar, sınavın bu boyutunun ölçülmesinde, sınavı iki aşamada yapan okullar arasında da ortak bir görüş sergilenmediğini göstermektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okullarda tek seslerin ses sınırları ile ilgili durumlarına bakıldığında, soruların, sınavı tek aşamada yapan okullarda olduğu gibi aday öğrencilerin ses sınırları göz önüne alınarak hazırlandığı görülmektedir.

5.2. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Aralıklara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama testinde sorulan aralıkların sayısal durumları Tablo 5.2.1. ve 5.2.2.'de gösterilmektedir.

Tablo 5.2.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Aralık Analizi

Aralıklar		2. AGSL	4. AGSL	5. AGSL	6. AGSL	7. AGSL	9. AGSL	10. AGSL	14. AGSL	f	%
Uyumlu	k3	-	1	1	1	-	1	-	-	4	9,8
	B3	-	-	1	1	1	1	1	1	6	14,6
	T4	1	1	1	1	1	1	1	1	8	19,5
	T5	-	1	1	1	1	-	1	1	6	14,6
	k6	1	1	1	-	-	-	-	-	3	7,3
	B6	-	-	1	-	-	1	-	-	2	4,9
	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Top.	2	4	6	4	3	4	3	3	29	70,7
Uyumsuz	k2	1	1	-	-	1	-	-	-	3	7,3
	B2	-	-	1	1	-	-	1	1	4	9,8
	+4/-5	1	-	1	-	-	-	-	1	3	7,3
	k7	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4
	B7	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2,4
	Top.	3	1	2	1	2	-	1	2	12	29,3
Toplam		5	5	8	5	5	4	4	5	41	100

Tablo 5.2.1.'de görüldüğü gibi, giriş sınavını tek aşamada yapan okulların sordukları uyumsuz aralıkların oranı % 29,3, uyumlu aralıkların oranı ise % 70,7'dir.

Sınavı tek aşamada yapan okulların tamamına yakınında, sorulan uyumlu aralık sayısı, uyumsuz aralıklardan daha fazladır. Şengül tarafından yapılan araştırmada da görüldüğü gibi, uyumlu aralıkların işitilip yinelenmesi, uyumsuz aralıklara oranla daha kolay olduğundan, sınavlardaki uyumlu ve uyumsuz aralıkların soru sayılarının dengeli bir şekilde dağıldığı düşünülmektedir. Ancak, sınavda yer alan toplam aralık sayısının 4 ile 8 arasında değişmesi, sınavın bu boyutunun ölçülmesinde okulların ortak bir görüş sergilemediklerini göstermektedir. Aralık sayılarının bu denli değişken olması, öğrencilerin genel değerlendirilmesine nasıl bir katkı getireceği sorusunu akla getirmektedir.

Tablo 5.2.2. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Aralık Analizi

Aralıklar			1. AGSL	3. AGSL	8. AGSL	11. AGSL	12. AGSL	13. AGSL	f	%
1.Aşama	Uyumlu	k3	1	-	-	-	1	-	2	7,1
		B3	1	1	1	-	-	1	4	14,3
		T4	1	1	1	-	-	1	4	14,3
		T5	-	-	-	-	1	-	1	3,6
		k6	-	1	-	-	1	-	2	7,1
		B6	1	-	1	-	-	1	3	10,7
		8	-	-	1	-	-	1	2	7,1
		Top.	4	3	4	-	3	4	18	64,3
	Uyumsuz	k2	-	-	-	-	-	-	-	-
		B2	1	-	1	-	1	1	4	14,3
		+4/-5	1	-	1	-	1	1	4	14,3
		k7	-	-	-	-	1	-	1	3,6
		B7	-	1	-	-	-	-	1	3,6
		Top.	2	1	2	-	3	2	10	35,7
Toplam			6	4	6	-	6	6	28	100
2.Aşama	Uyumlu	k3	-	-	-	1	-	-	1	3,2
		B3	1	-	-	1	-	-	2	6,5
		T4	-	1	-	-	-	-	1	3,2
		T5	1	-	-	1	1	-	3	9,7
		k6	1	1	-	-	-	-	2	6,5
		B6	-	-	-	-	1	-	1	3,2
		8	-	-	-	-	-	-	-	-
		Top.	3	2	-	3	2	-	10	32,3
	Uyumsuz	k2	1	1	1	-	1	1	5	16,1
		B2	1	-	1	1	-	1	4	12,9
		+4/-5	1	1	1	1	1	1	6	19,4
		k7	1	-	1	-	1	1	4	12,9
		B7	-	-	1	-	-	1	2	6,5
		Top.	4	2	5	2	3	5	21	67,7
Toplam			7	4	5	5	5	5	31	100

Tablo 5.2.2.'de görüldüğü gibi, giriş sınavını iki aşamada yapan okulların sordukları uyumlu aralıkların oranı 1. Aşamada % 64,3 iken 2. Aşamada % 32,3, uyumsuz aralıkların oranı ise 1. Aşamada % 35,7 iken 2. Aşamada % 67,7'dir.

Sınavı iki aşamada yapan okullarda, uyumsuz aralıkların soru sayısının ikinci aşamada arttığı, uyumlu aralıkların soru sayısının ise azaldığı görülmektedir. İkinci aşama sınavının daha ayrıntılı bir biçimde yapıldığı düşünüldüğünde soru dağılımının bu şekilde yapılmasının uygun olduğu söylenebilir.

5.3. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Akorlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama testinde sorulan akorların sayısal durumları Tablo 5.3.1., 5.3.2. ve 5.3.3.'te gösterilmektedir.

Tablo 5.3.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların 3 Sesli Akor Analizi

Akorlar	2.AGSL	4.AGSL	5.AGSL	6.AGSL	7.AGSL	9.AGSL	10.AGSL	14.AGSL	f	%
Maj.3/5	1	1	1	1	-	-	-	-	4	14,3
Maj.3/6	1	-	1	-	1	-	-	-	3	10,7
Maj.4/6	-	-	1	1	1	-	1	-	4	14,3
min.3/5	-	-	1	1	1	-	1	-	4	14,3
min.3/6	1	1	1	-	1	-	-	-	4	14,3
min.4/6	-	1	1	-	-	-	-	-	2	7,1
-5	1	2	2	-	-	-	-	-	5	17,9
+5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2/5	-	-	-	-	1	-	-	-	1	3,6
4/5	1	-	-	-	-	-	-	-	1	3,6
-5(2.ç.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+5(1.ç.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	5	5	8	3	5	-	2	-	28	100

Tablo 5.3.1.'de görüldüğü gibi, giriş sınavını tek aşamada yapan okulların sordukları -5'li akorunun oranı % 17,9, Maj.3/5, Maj.4/6, min.3/5 ve min.3/6 akorlarının % 14,3, Maj.3/6 akorunun % 10,7, min.4/6 akorunun % 7,1 ve 2/5 ile 4/5 akorlarının ise % 3,6'dır.

Sınavı tek aşamada yapan okullardaki 3 sesli akorlar, çoğunlukla majör, minör ve çevrimlerinden oluşmuştur. Genel olarak okullarda 3 sesli akorların yer aldığı görülmektedir. Ancak majör, minör akor ve çevrimleri dışındaki 3 sesli akorlara birçok okulda yer verilmediği ve akor soru sayılarının her okulda farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 5.3.2. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların 3 Sesli Akor Analizi

	Akorlar	1. AGSL	3. AGSL	8. AGSL	11. AGSL	12. AGSL	13. AGSL	f	%
1.Aşama	Maj.3/5	1	-	-	-	-	1	2	10,6
	Maj.3/6	1	1	1	-	-	1	4	21,1
	Maj.4/6	-	-	1	-	-	1	2	10,6
	min.3/5	-	1	1	-	-	1	3	15,8
	min.3/6	-	-	1	-	-	-	1	5,3
	min.4/6	1	1	-	-	-	1	3	15,8
	-5	1	-	1	-	-	1	3	15,8
	+5 (1.ç.)	-	-	1	-	-	-	1	5,3
	Toplam	4	3	6	-	-	6	19	100
2.Aşama	Maj.3/5	1	-	-	1	-	-	2	6,5
	Maj.3/6	-	-	-	1	-	-	1	3,2
	Maj.4/6	-	1	-	-	1	-	2	6,5
	min.3/5	1	-	-	-	-	-	1	3,2
	min.3/6	-	1	-	1	1	-	3	9,7
	min.4/6	1	-	-	-	-	-	1	3,2
	-5	1	1	-	-	1	-	3	9,7
	+5	-	-	1	-	1	1	3	9,7
	2/4	-	-	1	-	-	2	3	9,7
	2/6	-	-	1	-	-	1	2	6,5
	3/7	-	-	1	-	-	1	2	6,5
	4/5	1	-	1	-	-	2	4	12,9
	5/6	-	-	2	-	-	-	2	6,5
	5/7	-	-	1	-	-	1	2	6,5
	Toplam	5	3	8	3	4	8	31	100

Tablo 5.3.2.'de görüldüğü gibi, giriş sınavını iki aşamada yapan okulların sordukları Maj.3/5 akorunun oranı 1.aşamada % 10,6 iken 2.aşamada % 6,5, Maj.3/6

akorunun oranı 1.aşamada % 21,1 iken 2.aşamada % 3,2, Maj.4/6 akorunun oranı 1.aşamada % 10,6 iken 2.aşamada % 6,5, min.3/5 akorunun oranı 1.aşamada % 15,8 iken 2.aşamada % 3,2, min.3/6 akorunun oranı 1.aşamada % 5,3 iken 2.aşamada % 9,7, min.4/6 akorunun oranı 1.aşamada % 15,8 iken 2.aşamada % 3,2, -5'li akorunun oranı 1.aşamada % 15,8 iken 2.aşamada % 9,7'dir. +5'li 1.çevrim akoru yalnız 1.aşamada sorulmuş ve oranı da % 9,7'dir. Ayrıca 1.aşamada sorulmayıp yalnızca 2.aşamada sorulan akorlardan 4/5 akorunun oranı % 12,9, +5'li ve 2/4 akorlarının oranı % 9,7, 2/6, 3/7, 5/6 ve 5/7 akorlarının oranları ise % 6,5'dir.

Sınavı iki aşamada yapan okullarda 1.Aşama akor sorularının çoğunlukla majör, minör akor ve çevrimleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Akor soru sayısı 3 ile 6 arasındadır. İki okulda diğer okullardan farklı olarak 1.Aşamada 3 sesli akorlara yer verilmediği görülmektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okulların 2.Aşama sorularında, akor nitelikleri ve akor soru sayılarında artış gözlenmektedir. İki aşamalı sınavlarda soru tiplerinin zorluk derecelerinin artması olağan görülebilir. Ancak, bu sınavın müzik yeteneğini ölçmek amacıyla yapıldığı ve aday öğrencilerin sınav için bu yönde bir eğitim almadıkları düşünüldüğünde, 8.AGSL ve 13.AGSL'de yer alan 2/4, 2/6, 3/7, 4/5, 5/6 ve 5/7 konumundaki akor sorularının 2.Aşamadaki öğrenci seçimine olumlu bir katkı getirmeyeceği söylenebilir.

Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların 4 Sesli Akor Analizi

Sınavı tek aşamada yapan okullardan sadece bir tanesi dört sesli akor sormuştur. Bu akor da -5'li 7'li akorudur.

4 sesli akorun bir okul dışında sorulmamasının, bu okulların sınav kurullarının 4 sesli akoru öğrenci düzeyine uygun bulmadıkları ya da yetenek ölçümünde 4 sesli akorun etkili olmadığı düşüncesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 5.3.3. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların 4 Sesli Akor Analizi

Akorlar		1. AGSL	3. AGSL	8. AGSL	11. AGSL	12. AGSL	13. AGSL	f	%
2.Aşama	Maj.k7	1	-	-	1	1	-	3	33,3
	Maj.k7(2.ç)	1	-	-	-	1	-	2	22,2
	Maj.B7(3.ç)	-	-	-	-	1	-	1	11,1
	min.k7(1.ç)	-	-	-	-	1	-	1	11,1
	-5 (7)	1	-	-	-	1	-	2	22,2
Toplam		3	-	-	1	5	-	9	100

Sınavı iki aşamada yapan okullar, birinci aşama sınavlarında dört sesli akor sormamışlardır. Tablo 5.3.3.'e bakıldığında, ikinci aşama sınavlarında ise Maj.k7'li akorlarının oranı % 33,3, Maj.k7'li 2.çevrim ve -5 (7)'li akorlarının % 22,2, Maj.B7'li 3.çevrim ve min.k7'li 1.çevrim akorlarının da % 11,1 olduğu görülmektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okullardan üçünün, 4 sesli akoru sadece 2.aşamada sormaları, ölçme yöntemi açısından uygun görülebilir. Ancak bu sınavın yetenek ölçtüğü varsayıldığında yukarıdaki 4 sesli akorların nitelikleri uygun olmayabilir. İki aşamalı sınav yapan okulların yarısının 4 sesli akoru hiçbir aşamada sormaması, buna karşın diğer yarısının güçlük derecesi yüksek olan 4 sesli akorları sorması, okullar arasındaki sınav düzeyleri açısından çok büyük farklılıklar olduğunu göstermektedir.

5.4. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Ezgilere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama testinde sorulan ezgilerin özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 5.4.1.'de gösterilmektedir

Tablo 5.4.1. Ezgilerin Özelliklerine İlişkin Analizler

	Sayı	Ortalama	Ortanca	Standart Sapma	
1.Ezgi	10	44,2	43,5	4,4	Tamamen
2.Ezgi	10	40,3	40	5,1	Büyük Ölçüde
3.Ezgi	10	40,2	39	5,4	Büyük Ölçüde
4.Ezgi	10	39,4	38,5	6,5	Büyük Ölçüde
5.Ezgi	10	28,1	24,5	8,6	Kısmen
6.Ezgi	10	33,2	31,5	4,8	Kısmen
7.Ezgi	10	35,0	34,5	9,1	Büyük Ölçüde
8.Ezgi	10	39,6	40,5	5,1	Büyük Ölçüde
9.Ezgi	10	41,4	40,5	5,3	Büyük Ölçüde
10.Ezgi	10	37,9	38	4,9	Büyük Ölçüde
11.Ezgi	10	33,6	33,5	7,1	Kısmen
12.Ezgi	10	41,5	40,5	5,2	Büyük Ölçüde
13.Ezgi	10	33,1	34	8,1	Kısmen
14.Ezgi	10	33,8	35,5	11,3	Kısmen
15.Ezgi	10	31,1	30	8,1	Kısmen
16.Ezgi	10	26,8	26	9,0	Kısmen
17.Ezgi	10	27,1	26,5	8,6	Kısmen
18.Ezgi	10	32,3	34	6,8	Kısmen
19.Ezgi	10	38,6	37,5	6,2	Büyük Ölçüde
20.Ezgi	10	32,1	29,5	5,8	Kısmen
21.Ezgi	10	34,3	33,5	8,0	Büyük Ölçüde
22.Ezgi	10	26,9	26	6,8	Kısmen
23.Ezgi	10	28,5	27,5	9,7	Kısmen
24.Ezgi	10	29,9	29,5	8,7	Kısmen
25.Ezgi	10	35,6	34,5	4,1	Büyük Ölçüde
26.Ezgi	10	35,2	36	3,5	Büyük Ölçüde
27.Ezgi	10	34,4	34	7,8	Büyük Ölçüde
28.Ezgi	10	37,9	37,5	7,1	Büyük Ölçüde
29.Ezgi	10	31,4	32	6,5	Kısmen
30.Ezgi	10	33,7	32	8,5	Kısmen
31.Ezgi	10	29,7	29	8,7	Kısmen
32.Ezgi	10	31,3	28,5	6,8	Kısmen
33.Ezgi	10	41,4	40	4,1	Büyük Ölçüde
34.Ezgi	10	35,3	35	6,5	Büyük Ölçüde
35.Ezgi	10	36,2	36	8,6	Büyük Ölçüde
36.Ezgi	10	30,8	31	8,4	Kısmen
37.Ezgi	10	30,2	30	9,3	Kısmen
38.Ezgi	10	36,9	37,5	6,8	Büyük Ölçüde
39.Ezgi	10	35,7	39,5	11,3	Büyük Ölçüde
40.Ezgi	10	32,5	35	8,7	Kısmen
41.Ezgi	10	35,0	34,5	9,3	Büyük Ölçüde
42.Ezgi	10	36,7	37,5	6,7	Büyük Ölçüde
43.Ezgi	10	34,5	33	10,0	Büyük Ölçüde

Tablo 5.4.1.'de görüldüğü gibi, sorulan ezgilerin özelliklerinin iyi bir ezgi olup olmama durumlarının belirlenmesi için uzmanlarca yapılan değerlendirme sonucunda sadece 1 ezgiye (1.Ezgi) “Tamamen” (% 2,325), 22 ezgiye “Büyük Ölçüde” (%51,162), 20 ezgiye de “Kısmen” (% 46,511) yanıtı verilmiştir.

Bireylerin gelişkin bir ezgi belleğine sahip olması, mesleki müzik eğitiminde önem taşımaktadır. Bu nedenle çeşitli müzik yeteneği ölçüm sınavlarında ezgi belleğini ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. Uzmanların yapmış olduğu değerlendirme sonuçlarına göre, AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarındaki ezgi sorularının yarıya yakınının iyi bir ezgi olma özelliğini tam olarak taşımadıkları söylenebilir. Ezgi belleğine verilen puanlamalar da göz önüne alındığında bu soruların daha özenle oluşturulması uygun görülmektedir.

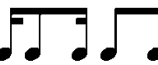
5.5. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Ritimlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama testinde sorulan ritimlerin özellikleri Tablo 5.5.1., 5.5.2., 5.5.3. ve 5.5.4.'te gösterilmektedir.

Tablo 5.5.1. 2/4'lük Ölçü ile Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları

Sıra No	Ritim Kalıpları	f	Kullanılma Sıklığı %
			2/4'lük Ritimlerde
1		15	6,3
2		14	5,9
3		13	5,5
4		12	5,0
5		11	4,6
6		10	4,2
7		9	3,8
8		8	3,4
9		8	3,4
10		7	2,9
11		7	2,9
12		6	2,5
13		6	2,5
14		6	2,5
15		5	2,1
16		5	2,1

Tablo 5.5.1.'in devamı

Sıra No	Ritim Kalıpları	f	Kullanılma Sıklığı %
			2/4'lük Ritimlerde
17		4	1,68
18		4	1,68
19		4	1,68
20		4	1,68
21		4	1,68
22		4	1,68
23		4	1,68
24		4	1,68
25		3	1,26
26		2	0,84
27		2	0,84
28		2	0,84
29		2	0,84
30		2	0,84
31		2	0,84
32		2	0,84

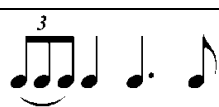
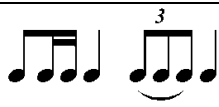
Tablo 5.5.1.'in devamı

Sıra No	Ritim Kalıpları	f	Kullanılma Sıklığı %
			2/4'lük Ritimlerde
49		2	0,84
50		1	0,42
51		1	0,42
52		1	0,42
54		1	0,42
54		1	0,42
55		1	0,42
56		1	0,42
57		1	0,42
58		1	0,42
59		1	0,42
60		1	0,42
61		1	0,42
62		1	0,42
Toplam		238	100

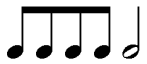
Tablo 5.5.1.'de görüldüğü gibi, 1 nolu ritim kalıbı % 6,3 oranında, 2 nolu ritim kalıbı % 5,9 oranında, 3 nolu ritim kalıbı % 5,5 oranında, 4 nolu ritim kalıbı % 5,0 oranında, 5 nolu ritim kalıbı % 4,6 oranında, 6 nolu ritim kalıbı % 4,2 oranında, 7 nolu ritim kalıbı % 3,8 oranında, 8 ve 9 nolu ritim kalıpları % 3,4 oranında, 10 ve 11 nolu ritim kalıpları % 2,9 oranında, 12, 13 ve 14 nolu ritim kalıpları % 2,5 oranında, 15 ve 16 nolu ritim kalıpları % 2,1 oranında, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 nolu ritim kalıpları % 1,68 oranında, 25 nolu ritim kalıbı % 1,26 oranında, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 ve 49 nolu ritim kalıpları % 0,84 oranında, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 ve 62 nolu ritim kalıpları ise % 0,42 oranında sorulmuştur.

Dörtlük sürenin bölünmesinden oluşan 4 onaltılık, 2 onaltılık ile 1 sekizlik, 1 sekizlik ile 2 onaltılık ya da onaltılıkların başta ve sonda olduğu küçük senkop gibi süre kalıplarının Türk halk ezgilerinin sözlü örneklerinde ve halk dansları ezgilerinde çokça kullanılması nedeniyle gündelik müzik yaşamımızda oldukça sık yer almaktadır. Dolayısıyla tablonun ilk sırasında görüldüğü gibi 4 onaltılık ile 2 sekizlikten oluşan süre kalıplarının kullanılması hiç de şaşırtıcı değildir ya da ikinci sırada olduğu gibi 2 sekizlik ile 2 onaltılık ve 1 sekizlik ya da üçüncü sıradaki onaltılıkların başta ve sonda olduğu küçük senkop ile 1 dörtlükten oluşan süre kalıplarının gelmesi bu çözümlemeye uygun düşmektedir.

Tablo 5.5.2. 4/4'lük Ölçü ile Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları

Sıra No	Ritim Kalıpları	f	Kullanılma Sıklığı %
			4/4'lük Ritimlerde
1		1	3,03
2		1	3,03
3		1	3,03
4		1	3,03
5		1	3,03
6		1	3,03
7		1	3,03
8		1	3,03
9		1	3,03
10		1	3,03
11		1	3,03
12		1	3,03
13		1	3,03
14		1	3,03

Tablo 5.5.2.'nin devamı

Sıra No	Ritim Kalıpları	f	Kullanılma Sıklığı %
			4/4'lük Ritimlerde
15		1	3,03
16		1	3,03
17		1	3,03
18		1	3,03
19		1	3,03
20		1	3,03
21		1	3,03
22		1	3,03
23		1	3,03
24		1	3,03
25		1	3,03
26		1	3,03
27		1	3,03
28		1	3,03

Tablo 5.5.3. 5/8 (2+3)'lik Ölçü ile Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları

Sıra No	Ritim Kalıpları	f	Kullanılma Sıklığı %
			5/8'lik (2+3) Ritimlerde
1		3	21,4
2		2	14,3
3		2	14,3
4		1	7,1
5		1	7,1
6		1	7,1
7		1	7,1
8		1	7,1
9		1	7,1
10		1	7,1
Toplam		14	100

Tablo 5.5.3.'de görüldüğü gibi, 1 nolu ritim kalıbı % 21,4 oranında, 2 ve 3 nolu ritim kalıpları % 14,3 oranında, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 nolu ritim kalıpları ise % 7,1 oranında sorulmuştur.

5/8 (2+3)'lik ölçüde yazılan soruların tamamında, üç sekizliğin bulunduğu aksak vuruşun, yeni bir süre kullanılarak belirginleştirildiği görülmektedir. Tablodaki

5/8 (2+3)'lik bir ölçüde kullanılan süre sayıları farklılıklar göstermekte, bu sayılar 2 ile 7 arasında değişmektedir. Yöneltilen ritim sorularının ikişer ölçü olarak sorulduğu düşünüldüğünde, kullanılan süre sayılarının ikiye katlanarak 4 ile 14 arasında değiştiği sonucu ortaya çıkmaktadır. İkişer ölçü olarak görünen ancak süre sayıları bakımından 10 sayı fark bulunan bu ölçüler, okullar arasındaki değerlendirmelerde de büyük farklılıklar oluşturacağını göstermektedir. Bu denli farklı bir yaklaşım, genel değerlendirmeyi hangi yönde etkileyebilir sorusunu akla getirmektedir.

Tablo 5.5.4. 5/8 (3+2)'lik Ölçü ile Yazılan Sorularda Kullanılan Ritim Kalıpları

Sıra No	Ritim Kalıpları	f	Kullanılma Sıklığı %
			5/8'lik (3+2) Ritimlerde
1		2	25
2		2	25
3		1	12,5
4		1	12,5
5		1	12,5
6		1	12,5
Toplam		8	100

Tablo 5.5.4.'de görüldüğü gibi, 1 ve 2 nolu ritim kalıpları % 25 oranında, 3, 4, 5 ve 6 nolu ritim kalıpları ise % 12,5 oranında sorulmuştur.

5/8 (3+2)'lik ölçünün, 5/8 (2+3)'lik ölçüye oranla daha az sorulduğu, bu durumun Türk müziği yapıtlarında kullanılan bu ölçülerin kullanım sıklığı ile uyum gösterdiği düşünülmektedir. Tablodaki ritim kalıplarında kullanılan süre sayıları, 4 ile 8 arasında değişmektedir. 5/8 (3+2)'lik ölçülerin de ikişer ölçü olarak sorulduğu

düşünüldüğünde, soru sayıları bakımından aynı 5/8 (2+3)'lük ölçülerde olduğu gibi ikiye katlanarak 10 sayılık bir fark oluşturacağı, bu durumun da okullar arasındaki değerlendirmelerde farklılıklar oluşturabileceği görülmektedir.

5.6. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde Yer Alan Boyutlara Verilen Puanlamalara ve Soru Sayılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları Müziksel İşitme-Algılama Testi'nde yer alan boyutlara verilen puanlamalar Tablo 5.6.1, 5.6.2, 5.6.3 ve 5.6.4'de gösterilmektedir.

Tablo 5.6.1. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarına Verdiği Puanlamaların Analizi

Boyutlar	2.AGSL	4.AGSL	5.AGSL	6.AGSL	7.AGSL	9.AGSL	10.AGSL	14.AGSL	f	%
Tek Ses Puan	5	5	8	10	10	6	18	15	77	12,2
Çift Ses Puan	10	15	16	10	20	8	16	25	120	19
Üç Ses Puan	15	10	16	15	20	10	10	-	96	15,2
Dört Ses Puan	-	5	-	-	-	-	-	-	5	0,8
Ezgi Puan	24	25	30	25	30	30	40	20	224	35,4
Ritim Puan	12	10	10	20	20	12	16	10	110	17,4
Toplam	66	70	80	80	100	66	100	70	632	100

Tablo 5.6.1.'de görüldüğü gibi, sınavı tek aşamada yapan okulların sınav boyutlarından ezgi puanlarının oranı % 35,4, çift ses puanlarının oranı % 19, ritim puanlarının oranı % 17,4, üç ses puanlarının oranı % 15,2, tek ses puanlarının oranı % 12,2 ve dört ses puanlarının oranı da % 0,8'dir.

Sınavı tek aşamada yapan okulların sınav boyutları incelendiğinde en yüksek puanlamanın ezgiye verildiği, bunu sırası ile çift ses, ritim, üç ses, tek ses ve dört ses boyutunun takip ettiği görülmektedir. Sınavın ezgi boyutu tek ses, aralık, ritim gibi diğer boyutları da içerdiğinden bu boyuta verilen puanlamanın diğerlerine göre yüksek olması doğal görünmektedir. Soru sayısı ve yanıtlama güçlüğü göz önüne alındığında dört sese verilen puanlamanın uygun olduğu düşünülmektedir.

Tablo 5.6.2. Sınavı Tek Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarındaki Soru Sayılarının Analizi

Boyutlar	2.AGSL	4.AGSL	5.AGSL	6.AGSL	7.AGSL	9.AGSL	10.AGSL	14.AGSL	f	%
Tek Ses Soru Sayısı	5	5	8	5	5	6	6	5	45	30
Çift Ses Soru Sayısı	5	5	8	5	5	4	4	5	41	28
Üç Ses Soru Sayısı	5	5	8	3	5	-	2	-	28	19
Dört Ses Soru Sayısı	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Ezgi Soru Sayısı	3	2	3	5	1	2	2	2	20	13
Ritim Soru Sayısı	2	2	2	2	1	2	2	1	14	9
Toplam	20	20	29	20	17	14	16	13	149	100

Tablo 5.6.2.'de görüldüğü gibi, sınavı tek aşamada yapan okulların sınav boyutlarından tek ses soru sayılarının oranı % 30, çift ses soru sayılarının oranı % 28, üç ses soru sayılarının oranı % 19, ezgi soru sayılarının oranı % 13, ritim soru sayılarının oranı % 9 ve dört ses soru sayılarının oranı da % 1'dir.

Sınavı tek aşamada yapan okullar karşılaştırıldığında, her boyuttaki soru sayısının birbirlerinden farklı oldukları görülmektedir. En büyük farklılığın, 0 ile 8

soru arasında olan üç ses boyutunda olduğu anlaşılmaktadır. Bu boyutun hiç değerlendirilmeye alınmaması ya da soru sayısının fazla olması, sağlıklı bir ölçmede genel puanlamayı nasıl etkileyeceği sorusunu gündeme getirmektedir.

Tablo 5.6.3. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarına Verdiği Puanlamaların Analizi

Boyutlar		1.AGSL	3.AGSL	8.AGSL	11.AGSL	12.AGSL	13.AGSL	f	%
1.Aşama	Tek Ses Puan	8	10	6	20	20	6	70	11,8
	Çift Ses Puan	24	20	12	-	30	12	98	16,5
	Üç Ses Puan	20	15	18	-		18	71	11,9
	Dört Ses Puan	-	-	-	-		-	-	-
	Ezgi Puan	32	30	40	50	50	40	242	40,7
	Ritim Puan	16	20	24	30		24	114	19,2
	Toplam	100	95	100	100	100	100	595	100
2.Aşama	Tek Ses Puan	4	-	-	-	2	-	6	1
	Çift Ses Puan	21	20	10	10	15	10	86	17
	Üç Ses Puan	15	15	16	6	15	16	83	17
	Dört Ses Puan	12	-	-	2	15	-	29	6
	Ezgi Puan	32	30	36	24	38	36	196	39
	Ritim Puan	16	15	18	18	15	18	100	20
	Toplam	100	80	80	60	100	80	500	100

Tablo 5.6.3.'de görüldüğü gibi, sınavı iki aşamada yapan okulların 1.aşamada sınav boyutlarından ezgi puanlarının oranı % 40,7, ritim puanlarının

% 19,2, çift ses puanlarının % 16,5, üç ses puanlarının % 11,9 ve tek ses puanlarının % 11,8'dir.

Sınavın 2.aşamasında ise sınav boyutlarından ezgi puanlarının oranı % 39, ritim puanlarının % 20, çift ses ve üç ses puanlarının % 17, dört ses puanlarının % 6 ve tek ses puanlarının % 1'dir.

Sınavı iki aşamada yapan okulların 1.aşamasında, en yüksek puanlamanın ezgiye verildiği, ancak en büyük farklılığın da yine 20 puan ile ezginin değerlendirilmesinde görülmektedir. Bunu sırası ile çift ses, dört ses, ritim, tek ses ve üç ses boyutlarının izlediği görülmektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okulların 2.aşamasında, en yüksek puanlamanın yine ezgiye verildiği, ancak en büyük farklılığın 15 puan ile dört ses puanlamalarında olduğu görülmektedir. Bunu sırası ile ezgi, çift ses, üç ses, tek ses ve ritim boyutlarının izlediği görülmektedir.

Sınavın her iki aşamasında ezgi puanının yüksek olması, bu boyutun tek ses, aralık, ritim gibi diğer boyutları da kapsadığı düşünüldüğünde doğal görünmektedir.

Tablo 5.6.4. Sınavı İki Aşamada Yapan Okulların Sınav Boyutlarındaki Soru Sayılarının Analizi

Boyutlar		1.AGSL	3.AGSL	8.AGSL	11.AGSL	12.AGSL	13.AGSL	f	%
1.Aşama	Tek Ses Soru Sayısı	8	5	6	10	5	6	40	36,7
	Çift Ses Soru Sayısı	6	4	6	-	6	6	28	25,7
	Üç Ses Soru Sayısı	4	3	6	-	-	6	19	17,4
	Dört Ses Soru Sayısı	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ezgi Soru Sayısı	2	2	2	4	-	2	12	11,0
	Ritim Soru Sayısı	2	2	2	2	-	2	10	9,2
	Toplam	22	16	22	16	11	22	109	100
2.Aşama	Tek Ses Soru Sayısı	4	-	-	-	4	-	8	7,5
	Çift Ses Soru Sayısı	7	4	5	5	5	5	31	29,2
	Üç Ses Soru Sayısı	5	3	8	3	4	8	31	29,2
	Dört Ses Soru Sayısı	3	-	-	1	5	-	9	8,5
	Ezgi Soru Sayısı	2	2	2	2	5	2	15	14,2
	Ritim Soru Sayısı	2	2	2	2	2	2	12	11,3
	Toplam	23	11	17	13	25	17	106	100

Tablo 5.6.4.'de görüldüğü gibi, sınavı iki aşamada yapan okulların 1.aşamada sınav boyutlarından tek ses soru sayılarının oranı % 36,7, çift ses soru sayılarının

oranı % 25,7, üç ses soru sayılarının oranı % 17,4, ezgi soru sayılarının oranı % 11,0 ve ritim soru sayılarının oranı % 9,2'dir.

Sınavın 2.aşamasında ise sınav boyutlarından çift ses ve üç ses soru sayılarının oranı % 29,2, ezgi soru sayılarının oranı % 14,2, ritim soru sayılarının oranı % 11,3, dört ses soru sayılarının oranı % 8,5 ve tek ses soru sayılarının oranı % 7,5'dir.

Sınavı iki aşamada yapan okulların 1.aşamadaki soru sayılarındaki en büyük farkın 6'şar soru ile üç ses ve çift seste olduğu, bunu sırasıyla tek ses, ezgi ve ritim soru sayılarının izlediği görülmektedir. 2.Aşama düşünülerek dört sesin sorulmaması olağan görülmektedir

Sınavı iki aşamada yapan okulların 2.aşamadaki soru sayıları karşılaştırıldığında, soru sayılarındaki en büyük farkın 5'şer soru ile dört ses ve üç seste olduğu, bunları sırasıyla tek ses, çift ses ve ezgi soru sayılarının izlediği, ritim soru sayılarında ise fark olmadığı anlaşılmaktadır.

5.7. Müziksel İşitme-Algılama Testi'nden Alınan Puanlar ile 1. Dönem Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi Başarı Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları Müziksel İşitme-Algılama Testi'nden Alınan Puanlar ile 1. Dönem Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi Başarı Puanları arasındaki ilişki Tablo 5.7.1.'de gösterilmektedir.

Tablo 5.7.1. Test Puanları ve MİÖY Dersi Not Karşılaştırması Analizi

		Sayı	Ortalama	Std. S.	t	df	p
1.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	23	90,0	3,5	10,359	22	,000*
	Dönem Sonu Ders Notları	23	52,9	18,6			
2.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	24	58,6	7,3	-2,229	23	,036*
	Dönem Sonu Ders Notları	24	66,4	18,6			
3.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	23	71,0	9,0	2,909	22	,008*
	Dönem Sonu Ders Notları	23	60,5	17,8			
4.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	23	68,7	13,8	-3,461	22	,002*
	Dönem Sonu Ders Notları	23	79,0	14,4			
5.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	24	69,2	9,1	2,152	23	,042*
	Dönem Sonu Ders Notları	24	62,8	15,4			
6.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	11	80,5	14,2	5,205	10	,000*
	Dönem Sonu Ders Notları	11	47,7	17,7			
7.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	18	72,2	13,1	-4,632	17	,000*
	Dönem Sonu Ders Notları	18	90,2	19,2			
8.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	24	70,3	12,8	2,886	23	,008*
	Dönem Sonu Ders Notları	24	61,9	12,3			
9.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	15	69,6	14,8	-1,789	14	,095
	Dönem Sonu Ders Notları	15	74,5	12,7			
10.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	23	66,4	13,3	-1,222	22	,235
	Dönem Sonu Ders Notları	23	71,0	14,2			
11.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	24	60,2	9,2	1,684	23	,106
	Dönem Sonu Ders Notları	24	55,1	16,5			
12.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	24	84,4	11,9	3,029	23	,006*
	Dönem Sonu Ders Notları	24	75,6	19,4			
13.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	24	71,0	7,3	2,018	23	,055
	Dönem Sonu Ders Notları	24	61,9	22,5			
14.AGSL	Giriş Sınav Sonuçları	12	67,1	11,3	1,931	11	,080
	Dönem Sonu Ders Notları	12	57,7	14,5			

*P<0,05

Tablo 5.7.1.'de görüldüğü gibi, 1.AGSL ($t=10,359$; $p<0,05$), 2.AGSL ($t=-2,229$; $p<0,05$), 3.AGSL ($t=2,909$; $p<0,05$), 4.AGSL ($t=-3,461$; $p<0,05$), 5.AGSL ($t=2,152$; $p<0,05$), 6.AGSL ($t=5,205$; $p<0,05$), 7.AGSL ($t=-4,632$; $p<0,05$) , 8.AGSL ($t=2,886$; $p<0,05$) ve 12.AGSL ($t=3,029$; $p<0,05$) 'de öğrencilerin giriş puanları ile dönem sonu ders notları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. 9.AGSL ($t=-1,789$; $p>0,05$), 10.AGSL ($t=-1,222$; $p>0,05$), 11.AGSL ($t=1,684$; $p>0,05$), 13.AGSL ($t=2,018$; $p>0,05$) ve 14.AGSL ($t=1,931$; $p>0,05$)'de ise öğrencilerin giriş puanları ile dönem sonu ders notları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları Müziksel İşitme-Algılama Testi'nden Alınan Puanlar ile 1. Dönem Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi Başarı Puanları arasındaki ilişkide 6 okulda olumsuz yönde, 3 okulda ise olumlu yönde anlamlı farkın olduğu görülmektedir. 5 okulda ise her iki başarı puanı arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Başarı puanları arasındaki olumlu ya da olumsuz anlamlı farkların oluşmasında, okulların fiziksel koşulları, ders öğretmenlerinin dersi işleyiş şekilleri, dersin işleyişinde kullanılan materyallerin durumu, giriş sınavı ve ders ile ilgili ölçme ve değerlendirmelerdeki farklı uygulamalar etkili olmuş olabilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgular ve yorumlarına dayalı olarak varılan sonuçlara ve bunların ışığında oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

6.1.1. Tek Sese İlişkin Sonuçlar

Sınavı tek ve iki aşamada yapan okullar arasında sorulan tek ses sayısının 5 ile 10 arasında değiştiği, ses genişliğinin kalın Si-Re2 arasında olduğu anlaşılmaktadır. Bu ses genişliğinin ise adayların sınava girdiklerindeki yaşları ve biyolojik gelişim durumları göz önünde bulundurulduğunda, ses sınırlarına uygun olduğu düşünülmektedir.

6.1.2. Aralıklara İlişkin Sonuçlar

Sınavı tek aşamada yapan okulların tamamına yakınında, sorulan uyumlu aralık sayısının uyumsuz aralıkların sayısına oranla daha fazla olduğu görülmektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okulların ikinci aşamasında, uyumsuz aralıkların uyumlu aralıklara oranla daha fazla sorulduğu gözlemlenmektedir. Aynı zamanda sınavın farklı aşamalarda yapıldığı göz önüne alındığında uyumlu aralık ile uyumsuz aralık sayılarının dengeli bir dağılım gösterdiği görülmektedir.

6.1.3. Akorlara İlişkin Sonuçlar

6.1.3.1. Üç Sesli Akorlara İlişkin Sonuçlar

Sınavı tek aşamada yapan okullarda genellikle 3 sesli majör, minör akor ve çevrimleri yer almakta, ancak sorulan akor sayıları ve durumları tüm okullarda farklı şekilde dağılım göstermektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okullardan iki okul dışındakiler 1.aşamada 3 sesli akorlara yer vermemişlerdir. 2.aşamada ise sorulan akorların nitelikleri ve soru sayılarında artış görülmektedir. Ancak, iki okulun uyumsuz akor seçiminde sınava hazırlıksız gelen öğrencileri göz önüne almadığı görülmektedir.

6.1.3.2. Dört Sesli Akorlara İlişkin Sonuçlar

Sınavı tek aşamada yapan okullardan biri dışında hiçbirinin 4 sesli akor sormadığı görülmektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okullardan üçünün, 4 sesli akoru sadece 2.aşamada sormaları, ölçme yöntemi açısından uygun görülebilir. İki aşamalı sınav yapan okulların yarısının 4 sesli akoru hiçbir aşamada sormaması, buna karşın diğer yarısının güçlük derecesi yüksek olan 4 sesli akorları sorması, okullar arasındaki sınav düzeyleri açısından çok büyük farklılıklar olduğunu göstermektedir.

6.1.4. Ezgilere İlişkin Sonuçlar

Geliştirmeye elverişli bir motifin ritim ve seslerinden yararlanılarak oluşturulan bir ezgi, sadece yanaşık ya da ayrışık aralıklarla değil hem yanaşık hem ayrışık aralıkların birlikte kullanılmasıyla oluşturulmalıdır. İlk cümle, soru etkisi uyandırabilecek bir sesle bitmeli, ikinci cümle ise soru durumundaki ilk cümleye yanıt oluşturabilecek bir özellik taşımalıdır.

Araştırmada, uzmanların yapmış olduğu değerlendirme sonuçlarına göre, AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarındaki ezgi sorularının yarıya yakınının, iyi bir ezgi olma özelliğini tam olarak taşımadığı anlaşılmaktadır.

6.1.5. Ritimlere İlişkin Sonuçlar

Türk halk ezgilerinin sözlü örneklerinde ve halk dansları ezgilerinde çokça kullanılan 4 onaltılık, 2 onaltılık ile 1 sekizlik, 1 sekizlik ile 2 onaltılık ya da onaltılıkların başta ve sonda olduğu küçük senkop gibi süre kalıpları sınavın ritim boyutunda yer aldığı, bunun da adayların yaşantılarında var olan ritimlerle benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Sınavların ritim boyutunda yer alan 4/4'lük ölçüde kullanılan ritim kalıplarının, sayı bakımından, 2/4'lük ölçüde kullanılan ritim kalıplarının yarısından biraz fazla olduğu anlaşılmaktadır.

5/8 (3+2)'lik ölçünün, 5/8 (2+3)'lik ölçüye oranla daha az sorulduğu, bu durumun Türk müziği yapıtlarında kullanılan bu ölçülerin kullanım sıklığı ile uyum gösterdiği düşünülebilir. 5/8'lik ölçünün her iki kuruluşundaki ölçülerde bulunan süre sayılarında önemli derecede farklılıklar bulunmaktadır.

6.1.6. Sınav Boyutlarına İlişkin Sonuçlar

Sınavı tek ve iki aşamada yapan okullarda en yüksek puanlamanın ezgi boyutuna verildiği görülmektedir. Bu boyutta tek ses, aralık, ritim gibi diğer boyutların da bulunduğu düşünüldüğünde verilen puanlamanın uygun olduğu söylenebilir.

Sınavı tek aşamada yapan okullarda 3 ses boyutunun soru sayısı, 0 ile 8 arasında değişmektedir. Bu kadar büyük farklılığın genel puanlamaya nasıl yansıdığı tartışılabilir bir durum olarak görülmektedir.

Sınavı iki aşamada yapan okulların ilk aşamasında boyutlara verilen puanlamalar arasında en büyük farklılığın 20 puan ile ezgi boyutunda olduğu görülmektedir. 2.aşamasında ise bu farklılığın 15 puan ile dört ses boyutunda olduğu anlaşılmaktadır. Değerlendirmedeki bu kadar büyük farklılıkların, öğrencilerin genel değerlendirilmesini olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

İlk aşamadaki soru sayılarındaki en büyük fark 6'şar soru ile üç ses ve çift seste; 2.aşamada ise bu fark 5'er soru ile dört ve üç seste yer almaktadır. Sınavı iki aşamada yapan okullarda dört ses sadece 2.aşamada yer almaktadır.

6.1.7. Müziksel İşitme-Algılama Testi Puanları ile 1. Dönem Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi Başarı Puanlarına İlişkin Sonuçlar

AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavları Müziksel İşitme-Algılama Testi'nden alınan puanlar ile 1. dönem Müziksel İşitme-Okuma-Yazma dersi başarı puanları arasında 6 okulda olumsuz, 3 okulda ise olumlu yönde anlamlı fark bulunmuştur. 5 okulda ise her iki başarı puanı arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Birçok etmenin başarı puanını etkilediği düşünüldüğünde, olumlu ya da olumsuz her iki başarı puanının nedenleri konusunda kesin bir durum tespiti yapmak oldukça güç görünmektedir.

6.2. Öneriler

- MEB'nin ilgili birimleri ve alanla ilgili uzmanların birlikte oluşturduğu kurullarca, AGSL MB Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavı ile ilgili yeniden bir yönerge hazırlanmalı, sınav boyutları, soru sayıları ve puanlamaları ayrıntılı bir şekilde belirlenmelidir.
- En yüksek puanlamanın verildiği ezgi belleğini ölçmeye yönelik sorular için hazırlanan ezgiler, adayların içinde bulundukları yaş ve biyolojik gelişim özellikleri de göz önünde bulundurularak özenle hazırlanmalıdır.
- Aralık, akor ve ritim duyma ile ilgili boyutlardaki zorluk dereceleri araştırılmalı, adayların almış oldukları eğitim durumları da göz önüne alınarak, sorular bu araştırmalar ışığında hazırlanmalıdır.
- Yurt içi ve yurt dışında, yetenek ölçme ile ilgili yapılan çalışmalar incelenerek AGSL MB'de öğrenci seçiminde uygulanabilirliği araştırılmalıdır.
- Sınavlar için hazırlanan soruların ölçme ve değerlendirilmesi standartlaştırılmış ölçeklere göre yapılmalı ve bunun tüm okulların sınavlarında aynı biçimde uygulanması sağlanmalıdır.
- AGSL MB'de görev yapan öğretmenler sınavlarla ilgili olarak hizmet içi kurslar yoluyla bilgilendirilmelidir.

KAYNAKÇA

ATAK YAYLA, A. (2003). **Müziksel Yeteneğin Ölçümü**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.

AYDOĞAN, S. (1998). **Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müziksel İşitme Okuma Öğretimi**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

BOYLE, J.D., RADO CY, R.E. (1987). **Measurement and Evaluation of Musical Experiences**. New York: Schirmer Books.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2008). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. (Dokuzuncu Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

CANGAL, N. (2004). **Müzik Formları**. (Birinci Basım). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

DANHAUSER, A. (1985). **Temel Müzik Kuralları**. (Birinci Basım). Çeviren: İlhan BARAN. Ankara: Belgi Yayıncılık.

DEMİRBATIR, E. (1993). **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel Başarılarıyla Birinci Yıl Sonundaki Müziksel Başarılarının Karşılaştırılarak İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

DİNLER ÖZAL, Ş. (1995). **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları ile Bireysel Söyleme Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

EFE, İ.E. (2006). **Türkiye’deki Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Uygulanan Giriş Sınavlarındaki Farklı Ölçme Yaklaşımlarının İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.

FİSCHER, E. (1990). **Sanatın Gerekliliği**. (Altıncı Basım). Çeviren: Cevat ÇAPAN. Ankara: Verso Yayıncılık ve İmge Kitabevi Yayınları.

GEL, H. Y., İpşiroğlu N., Dağdelen Y., İnam A., Gökaydın N., İpşiroğlu Z., Baysal J., Sever K., Dilidüzgün S., Erüz S. (1994). **Çağdaş Eğitimde Sanat**. (Birinci Basım). İstanbul: Demet Yayıncılık.

GORDON, E.E. (2008). **Edwin E. Gordon Archive**.

< <http://www.sc.edu/library/music/kits.html> >. (2008, Ekim 23).

GÖĞÜŞ, G. (1995). **Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi**. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

HAROUTOUNIAN, J. (2000). **Perspectives of Musical Talent: A Study of Identification Criteria and Procedures**. High Ability Studies.

< <http://web.ebscohost.com> >. (2008, Aralık 25).

HORNER, V. (1965). **Music Education: The Background of Research and Opinion**. Australian Council for Educational Research.

KARKIN, A. M. (1996). **Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı.

KAROLYİ, O. (1999). **Müziğe Giriş**. (Üçüncü Basım). Çeviren: Mehmet NEMUTLU. İstanbul: Pan Yayıncılık.

KORSAKOF, N. R., (1996), **Kuramsal ve Uygulamalı Armoni**. (Birinci Basım).
Çeviren: Ahmet Muhtar ATAMAN. İzmir: Levent Müzikeyi.

KÖSE, G. (2007). **Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Alanına Öğrenci Seçimi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı.

KÖSE, H. S. (1996). **Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde Merkezi Özel Yetenek Sınavı Öncesi ve Merkezi Özel Yetenek Sınavı Girişli Öğrencilerin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

LEVENT, N. (1993). **Ezgilerde Çokseslilik Yöntemi**. İzmir: Piyasa Matbaası.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, (2006). **Yönetmelikler**.
< <http://ogm.meb.gov.tr> >. (2008, Kasım 22).

Milli Eğitim Temel Kanunu, (2008). [html/88.html](http://88.html).
< <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> >. (2008, Kasım 22).

MUMCU, Ö. (2006). **Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine Öğretmen ve Öğrenci Seçme Sınavı Kriterlerinin Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

OZANKAYA, Ö. (1996). **Toplumbilim**. (Dokuzuncu Basım). İstanbul: Cem Yayınevi.

ÖZ, Ç. (1999). **AGSL'den G.Ü. G.E.F. Müzik Eğitimi Bölümüne Gelen Öğrencilerin Piyano Dersindeki Başarılarının İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

ÖZAL, İ. (1995). **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları ile Anaçalgı Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

ÖZGÜR, Ü., AYDOĞAN, S.(2006).**Müziksel İşitme Okuma Eğitimi ve Kuram-1**. (Dördüncü Baskı). Ankara: Sözkese Matbaası.

ÖZGÜR, Ü., AYDOĞAN, S.(2006). **Müziksel İşitme Okuma Eğitimi ve Kuram-II**. (İkinci Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

ÖZGÜR, Ü. (1996). AGSL Müzik Bölümlerinde Okutulmakta Olan Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersinin İçeriği, Sorunları ve Çözümüne İlişkin Ders Öğretmenlerinin Görüşleri. **I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu**, 28-30 Kasım. Uludağ Üniversitesi, Bursa.

RİCHARDSON, C. P. (1990). **Measuring Musical Giftedness**. Music Educators Journal.< <http://web.ebscohost.com>>. (2008, Aralık 25).

SAN, İ. (2003). **Sanat Eğitimi Kuramları**. (İkinci Basım). Ankara: Ütopya Yayınevi.

SAY, A. (1985). **Müzik Ansiklopedisi**. (Birinci Basım). Ankara: Sanem Matbaası.

SEASHORE, C.E. (1967). **Psychology of Music**. (Birinci Basım). New York: Dover Publications, Inc.

SHUTER-DYSON, R. (1999). Musical Ability. In **The Psychology of Music**. (Second Edition). D. Deutsch (Editor), (p.627-651). California: Academic Press.

SLOBODA, J. (1993). **Musical Ability**. Ciba Foundation Symposium.

< <http://web.ebscohost.com>>. (2008, Aralık 25).

SOYKAN, Ö. N. (1995). **Kuram-Eylem Birliği Olarak Sanat-Schelling Felsefesinde Bir Araştırma**. (Birinci Basım). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

SÖZER, V. (1996). **Müzik/Ansiklopedik Sözlük**. (Dördüncü Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

SUN, M. (2005). **Solfej 2**. (Birinci Basım). Ankara: Ajans Türk Basın ve Basım Sanayi A.Ş.

SUN, M., SEYREK, H. (2002). **Okul Öncesi Eğitiminde Müzik**. (İkinci Basım). İzmir: MEY Ofset.

ŞENEL, A. (1995). **İlkel Topluluktan Uygar Topluma Geçiş Aşamasında Ekonomik Toplumsal Düşünsel Yapıların Etkileşimi**. (Dördüncü Basım). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

ŞENGÜL, C. (2001). **Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Yetenek Sınavlarına Başvuran Adayların Müziksel İşitme-Yineleme Sınavındaki Soru Tiplerine Göre Başarı Durumlarının Belirlenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

TABAKOĞLU, V. (1976). **Bona ve Müzik Teorisi Notları**. (İkinci Basım). Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları

TARMAN, S. (2002). **Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş Müzik Yetenek Sınavlarının Geçerlik ve Güvenirlik Yönünden İncelenmesi ve Değerlendirilmesi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

TATAR, J. (1990). **Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Sınavlarında Müziksel Yeteneğin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

TECİMER, B. (1988). **GEF Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel İşitme Başarıları ile Bölümdeki Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

THOMSON, G. (1991). **İnsanın Özü.** (Dördüncü Basım). İngilizceden Çeviren: Celal ÜSTER. İstanbul: Payel Yayınevi.

Türk Dil Kurumu, (2008). **Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü.**

< <http://tdkterim.gov.tr/?kelime=yetenek&kategori=terim&hng=md> >.(2008, Ekim 10).

UÇAN, A. (1996). **Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi.** (Birinci Basım). Ankara: Çağrı Matbaası.

UÇAN, A. (2005). **İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum.** (Üçüncü Basım). Ankara: Evrensel Müzikeyi Yayınları.

UÇAN, A. (1994). **Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'de Cumhuriyetin İlk Altmış Yılındaki Durum.** (Birinci Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

UÇAN, A. (2005). **Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum.** (Üçüncü Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.

ÜNLÜ, S. (2001). **PSİKOLOJİ.** (Birinci Basım). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

ZEREN, A. (2007). **Müzik Fiziği.** (Dördüncü Basım). İstanbul: Pan Yayıncılık.

ZUCKMAYER, E., CANGAL, N., ATALAY, A. (1976). **Teori.** Ankara: MEB Yayınları

EKLER

EK 1. Uzman Anketi Soruları

**Türkiye’deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri
Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının
Müziksel İşitme-Algılama Boyutunun Değerlendirilmesinde
Ezgi Yineleme Sorularına İlişkin
Uzman Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Anket Formu**

Yönerge

Değerli öğretim elemanı,

Bu anket, “Türkiye’deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının Müziksel İşitme-Algılama Boyutunun Değerlendirilmesi” konulu araştırma kapsamında ezgi yineleme sorularının incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Anketle elde edilecek veriler ışığında Türkiye’de yapılan sınavlarda sorulan ezgiler incelenecek ve genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Öğrenci seçme sınavları, bir veya iki aşamada yapıldığından ezgiler 1.Aşama ve 2.Aşama ezgileri olarak sınıflandırılmıştır. Yanıtlarınız araştırma amacı dışında kullanılmayacaktır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ufuk YAĞCI

Gazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

1- Cümlede soru cevap ilişkisi var mıdır?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

2- Cümle, tonal/modal özelliklere uygun bir şekilde yapılandırılmış mıdır?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

3- Cümle, bütün olarak bakıldığında bir anlam (duygu, düşünce) ifade etmekte midir?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

4- Cümlede kurgulanmış anlamlı bir ritmik yapı var mıdır?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

5- Cümlede kullanılan aralıklar ezginin yapısına uygun olarak kullanılmış mıdır?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

6- Cümledeki ince sesler “ vurgulama “ bakımından doğru yerlerde kullanılmış mıdır?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

7- Cümle, müziksel belleği ölçebilecek uzunlukta mıdır?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

8- Cümledeki nota (ses sayısı) sayısı müziksel belleği ölçme bakımından uygun mudur?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

9- Cümle, ölçü bakımından (2/4, 3/4, 4/4, 5/8, 6/8 vb.) uygun ölçüyle yazılmış mıdır?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

10- Cümlelerin ses genişliği 14-15 yaşındaki aday öğrenci özelliklerine uygun mudur?

() Tamamen () Büyük ölçüde () Kısmen () Çok az () Hiç

EK 2. AGSL'lerin Bulunduğu İller

Sıra No	AGSL'nin		Açıldığı Öğretim Yılı
	ADI	İLİ	
1	Avni Akyol AGSL	İstanbul	1989-1990
2	Ankara AGSL	Ankara	1990-1991
3	Bursa AGSL	Bursa	1990-1991
4	Eskişehir AGSL	Eskişehir	1990-1991
5	Işıl Saygın AGSL	İzmir	1990-1991
6	Kütahya AGSL	Kütahya	1990-1991
7	Adana AGSL	Adana	1990-1991
8	Bolu AGSL	Bolu	1990-1991
9	Diyarbakır AGSL	Diyarbakır	1990-1991
10	Fevziye Güpgüpoğlu AGSL	Kayseri	1990-1991
11	Şanlıurfa AGSL	Urfa	1992-1993
12	Antalya Ticaret ve Sanayi Odası AGSL	Antalya	1995-1996
13	Çankırı AGSL	Çankırı	1995-1996
14	Edirne AGSL	Edirne	1995-1996
15	Isparta AGSL	Isparta	1995-1996
16	Trabzon AGSL	Trabzon	1995-1996
17	Aksaray AGSL	Aksaray	1998-1999
18	Denizli Hakkı Dereköylü AGSL	Denizli	1998-1999
19	Erzurum AGSL	Erzurum	1998-1999
20	Kırşehir AGSL	Kırşehir	1998-1999
21	Niğde AGSL	Niğde	1998-1999
22	Adıyaman AGSL	Adıyaman	1999-2000
23	Kadriye Kemal Gürel AGSL	Balıkesir	1999-2000
24	Hüseyin Akif Terzioğlu AGSL	Çanakkale	1999-2000
25	Nevit Kodalı AGSL	İçel	1999-2000
26	Ümrân Baradan AGSL	Kemalpaşa-İzmir	1999-2000
27	Muğla AGSL	Muğla	1999-2000
28	İlkadım AGSL	Samsun	1999-2000
29	Sinop AGSL	Sinop	1999-2000
30	Uşak AGSL	Uşak	1999-2000
31	Çorum AGSL	Çorum	2000-2001
32	Konya Çimento AGSL	Konya	2000-2001
33	Hatay Bedii Sabuncu AGSL	Hatay	2000-2001
34	Tokat AGSL	Tokat	2000-2001
35	Ordu AGSL	Ordu	2000-2001
36	Kocaeli AGSL	Kocaeli	2000-2001
37	Kırıkkale AGSL	Kırıkkale	2000-2001
38	Aydın AGSL	Aydın	2000-2001
39	Bingöl AGSL	Bingöl	2001-2002
40	Malatya Abdülkadir Eriş AGSL	Malatya	2001-2002
41	Kars Gülahmet Aytemiz AGSL	Kars	2001-2002
42	Zonguldak Erdemir AGSL	Zonguldak	2001-2002
43	Bartın AGSL	Bartın	2001-2002
44	Erzincan AGSL	Erzincan	2002-2003
45	Giresun AGSL	Giresun	2002-2003
46	Kırklareli AGSL	Lüleburgaz	2002-2003
47	Tekirdağ AGSL	Tekirdağ	2002-2003
48	Kastamonu AGSL	Kastamonu	2002-2003
49	Sivas AGSL	Sivas	2003-2004
50	Van AGSL	Van	2003-2004
51	Karabük AGSL	Safranbolu	2003-2004
52	Osmaniye AGSL	Osmaniye	2004-2005
53	Gaziantep AGSL	Gaziantep	2005-2006
54	Siirt Takasbank AGSL	Siirt	2006-2007